

SEANCE DU MARDI 12 MAI 1981
VERGADERING VAN DINSDAG 12 MEI 1981ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1384.

MESSAGE:

Chambre des représentants, p. 1384.

DECES D'ANCIENS SENATEURS:

Page 1384.

COUR DE CASSATION:

Page 1385.

PROPOSITIONS DE LOI (Retrait):

Page 1385.

M. Deleeck. — Proposition de loi concernant la présentation du budget du ministère de la Prévoyance sociale, qui est actuellement pendante à la commission des Affaires sociales.

M. Gijs. — Proposition de loi modifiant et complétant la loi sur l'enseignement maritime, coordonnée le 20 septembre 1960, modifiée et complétée par la loi du 27 mai 1969, qui est actuellement pendante à la commission de l'Infrastructure.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi concernant l'exemption d'impôt pour un emprunt spécial à émettre en Belgique.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Gijs, rapporteur, Henrion, de Bruyne, Basecq, Waltniel, Renard, Coppens, J. Wathelet, Nutkewitz, M. Vandeputte, ministre des Finances, M. Vanderpoorten, p. 1385.

Discussion et vote des articles:

A l'article 1er: *Orateurs*: MM. Waltniel, de Bruyne, M. Vandeputte, ministre des Finances, p. 1396.

PROJET DE LOI (Vote):

Projet de loi concernant l'exemption d'impôt pour un emprunt spécial à émettre en Belgique, p. 1399.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1980-1981

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1384.

BOODSCHAP:

Kamer van volksvertegenwoordigers, blz. 1384.

OVERLIJDEN VAN OUD-SENATOREN:

Bladzijde 1384.

HOF VAN CASSATIE:

Bladzijde 1385.

VOORSTELLEN VAN WET (Intrekking):

Bladzijde 1385.

De heer Deleeck. — Voorstel van wet betreffende de voorstelingswijze van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg, dat thans aanhangig is bij de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

De heer Gijs. — Voorstel van wet tot wijziging en aanvulling van de wet op het zeevaartonderwijs, gecoördineerd op 20 september 1960, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 27 mei 1969, dat thans aanhangig is bij de commissie voor de Infrastructuur.

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet betreffende de belastingvrijstelling voor een bijzondere lening uit te geven in België.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Gijs, rapporteur, Henrion, de Bruyne, Basecq, Waltniel, Renard, Coppens, J. Wathelet, Nutkewitz, de heer Vandeputte, minister van Financiën, de heer Vanderpoorten, blz. 1385.

Beraadslaging en stemming over de artikelen:

Bij artikel 1. — *Sprekers*: de heren Waltniel, de Bruyne, de heer Vandeputte, minister van Financiën, blz. 1396.

ONTWERP VAN WET (Stemming):

Ontwerp van wet betreffende de belastingvrijstelling voor een bijzondere lening uit te geven in België, blz. 1399.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1399.

M. Houben au ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur « la situation financière pénible de l'assurance-maladie obligatoire et les difficultés que les mutualités éprouvent dans leurs relations avec des institutions et des prestataires de soins qui appliquent le système du tiers payant ».

M. Dalem au ministre des Travaux publics et des Réformes institutionnelles sur « la faillite de la société TRT ».

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 1399.

Le gouvernement. — Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1980.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 1399.

M. Van Herreweghe. — Proposition de loi modifiant les articles 1er, 4, 6, 23, 26, 65 et 77 de la loi électorale communale coordonnée par l'arrêté royal du 4 août 1932.

M. Verbist. — Proposition de loi relative à l'Ordre des Médecins.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1399.

De heer Houben tot de minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over « de benarde financiële situatie van de verplichte ziekteverzekering en de moeilijkheden die de ziekenfondsen ondervinden met de instellingen en de zorgenverstrekkers die het stelsel van de derde betalende toepassen ».

De heer Dalem tot de minister van Openbare Werken en Institutionele Hervormingen over « het faillissement van de vennootschap TRT ».

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1399.

De regering. — Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1980.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1399.

De heer Van Herreweghe. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1, 4, 6, 23, 26, 65 en 77 van de gemeentekieswet gecoördineerd bij koninklijk besluit van 4 augustus 1932.

De heer Verbist. — Voorstel van wet betreffende de Orde der Geneesheren.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Mesotten et Bogaerts, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Mesotten en Bogaerts, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 05 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

Mme Staels-Dompas, MM. Van der Elst, Lambiotte, van Waterschoot, R. Gillet (jusqu'au 23 mai), **Cerf**, en mission à l'étranger; **Deleecq et Delpérée** (pour quelques semaines) pour raison de santé, demandent un congé.

Vragen verlof: Mevrouw Staels-Dompas, de heren Van der Elst, Lambiotte, van Waterschoot, R. Gillet (tot 23 mei), **Cerf**, met opdracht in het buitenland; **Deleecq en Delpérée** (voor enkele weken) wegens gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Dulac, en raison de devoirs administratifs; **Kevers et Lutgen**, en raison d'autres devoirs; **Storme**, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Dulac, wegens administratieve plichten; **Kevers en Lutgen**, wegens andere plichten; **Storme**, met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

BOODSCHAP — MESSAGE

De Voorzitter. — Bij hoodschap van 5 mei 1981 deelt de Kamer van volksvertegenwoordigers mede dat zij heeft aangenomen, zoals het haar door de Senaat werd overgezonden, het ontwerp van wet tot wijziging van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot.

Par message du 5 mai 1981, la Chambre des représentants fait connaître qu'elle a adopté, tel qu'il lui a été transmis par le Sénat, le projet de loi modifiant les droits successoraux du conjoint survivant.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

OVERLIJDEN VAN OUD-SENATOREN

DECES D'ANCIENS SENATEURS

De Voorzitter. — De Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van de heer **R. Lecluyse**, oud-senator voor de provincie West-Vlaanderen, en van de heer **Willy Schugens**, oud gecoöpteerd senator.

Le Sénat a appris avec un vif regret le décès de M. R. Lecluyse, ancien sénateur de la province de Flandre occidentale, et de M. Willy Schugens, ancien sénateur coopté.

Uw voorzitter heeft het rouwbeklag van de vergadering aan de families van onze betreurde gewezen medeleden betuigd.

Votre président a adressé les condoléances de l'assemblée aux familles de nos regrettés anciens collègues.

COUR DE CASSATION — HOF VAN CASSATIE

M. le Président. — Par dépêche du 6 mai 1981, le procureur général près la Cour de cassation transmet au Sénat la liste des candidats présentés par ladite cour, en son audience publique du 29 avril 1981, à une place vacante de conseiller.

Bij dienstbrief van 6 mei 1981 zendt de procureur-generaal bij het Hof van cassatie aan de Senaat de lijst van de kandidaten door bedoeld hof, in zijn openbare zitting van 29 april 1981, voorgedragen voor een openstaand ambt van raadsheer.

Conformément à l'article 256 du Code judiciaire, le Sénat doit procéder à son tour à la formation de la liste double des candidats dont la présentation lui est attribuée par l'article 99 de la Constitution.

Overeenkomstig artikel 256 van het Gerechtelijk Wetboek moet de Senaat op zijn beurt het dubbelat opmaken waarvan de voordracht hem toekomt krachtens artikel 99 van de Grondwet.

Je vous propose, mesdames, messieurs, de faire ces présentations au cours d'une séance ultérieure.

Ik stel u voor, dames en heren, die voordrachten te doen in de loop van een latere vergadering.

Ont été proclamés par la Cour de cassation :

Premier candidat: M. J. D'Haenens, avocat général près la Cour d'appel de Gand;

Werden kandidaat verklaard door het Hof van cassatie:

Eerste kandidaat: de heer J. D'Haenens, advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent;

Second candidat: M. W. De Smet, conseiller à la Cour d'appel de Gand.

Tweede kandidaat: de heer W. De Smet, raadsheer in het Hof van beroep te Gent.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Intrekking — Retrait

De Voorzitter. — Aan het bureau wordt medegedeeld:

1° Dat de heer Gijs wenst in te trekken zijn voorstel van wet tot wijziging en aanvulling van de wet op het zeevaartonderwijs, gecoördineerd op 20 september 1960, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 27 mei 1969, dat thans aanhangig is bij de commissie voor de Infrastructuur;

Il est communiqué au bureau:

1° Que M. Gijs désire retirer sa proposition de loi modifiant et complétant la loi sur l'enseignement maritime, coordonnée le 20 septembre 1960, modifiée et complétée par la loi du 27 mai 1969, qui est actuellement pendante à la commission de l'Infrastructure;

2° Dat de heer Deleeck zijn voorstel van wet betreffende de voorstellingswijze van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg, dat thans aanhangig is bij de commissie voor de Sociale Aangelegenheden, wenst in te trekken.

2° Que M. Deleeck désire retirer sa proposition de loi concernant la présentation du budget du ministère de la Prévoyance sociale, qui est actuellement pendante à la commission des Affaires sociales.

Ik stel u derhalve voor deze voorstellen van wet van onze agenda af te voeren.

Je vous propose dès lors de rayer ces propositions de loi de notre ordre du jour. (Assentiment.)

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE BELASTINGVRIJSTELLING VOOR EEN BIJZONDERE LENING UIT TE GEVEN IN BELGIË

Algemene beraadslaging, stemming over de artikelen
en stemming over het geheel

PROJET DE LOI CONCERNANT L'EXEMPTION D'IMPOT POUR UN EMPRUNT SPECIAL A EMETTRE EN BELGIQUE

Discussion générale, vote des articles et vote sur l'ensemble

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet betreffende de belastingvrijstelling voor een bijzondere lening uit te geven in België.

Nous abordons l'examen du projet de loi concernant l'exemption d'impôt pour un emprunt spécial à émettre en Belgique.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Gijs, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik zal niet herhalen wat in het verslag staat maar ik zal mij beperken tot het aanhalen van enkele belangrijke punten.

Zoals u weet geeft artikel 8 van de wet van 24 december 1980 inzake de Rijksmiddelenbegroting voor 1981 aan de Koning de bevoegdheid belastingvrijstelling te verlenen voor de inkomsten uit leningen uitgegeven in het buitenland door de Staat, ondergeschikte besturen of openbare instellingen.

Het wetsontwerp dat wij nu behandelen breidt deze bevoegdheid uit tot leningen die in het binnenland zijn geplaatst, althans vóór 15 juni aanstaande.

Het is voor niemand een geheim dat het toenemende budgettaire onevenwicht, mede als gevolg van de vermindering van de fiscale ontvangsten, grote liquiditeitsmoeilijkheden voor de Schatkist met zich brengt. Bovendien moet een nieuw industriebeleid worden gefinancierd. De idee om het nieuw industriebeleid te financieren door middel van een speciale lening werd reeds in 1978 naar voren gebracht.

De regering wil anderzijds de financiering van de schatkistbehoeften door vlottende schuld evenals het beroep op buitenlandse leningen beperken. Ook wil de regering de interestlast van de openbare schuld verminderen. Dit laatste betekent wellicht dat de bijzondere voordelen die zullen worden toegekend aan de onderschrijvers van de bijzondere lening, uitsluitend op het fiscale vlak zullen liggen en niet op dat van de interestvoet.

De omstandigheden die het uitschrijven van een bijzondere lening rechtvaardigen blijken dus aanwezig te zijn. Ik verwijs daarvoor naar het verslag. Dit was trouwens het oordeel van de grote meerderheid van de leden van de commissie voor de Financiën.

Over het waarschijnlijk succes van de lening waren de meningen meer verdeeld. De regering is nochtans als het ware veroordeeld om van de bijzondere lening een succes te maken. Wanneer deze lening slechts 60 miljard of minder zou opbrengen, dit is namelijk de gemiddelde opbrengst van een normale staatslening, dan moet van een mislukking worden gesproken. Rekening houdend met de doelstellingen die de regering nastreeft, zou de bijzondere lening 100 tot 150 miljard moeten opbrengen.

Dit betekent dat de regering de bijzondere fiscale voordelen nauwkeurig zal moeten afwegen, rekening houdend met de aard van de potentiële onderschrijvers en van de kapitalen die moeten worden aangetrokken. Het spreekt vanzelf dat de regering de concrete fiscale maatregelen die ze zal mogen treffen krachtens deze wet niet definitief kon mededelen aan uw commissie, daar deze maatregelen zullen moeten worden bepaald in het licht van de marktvoorwaarden op het ogenblik dat de lening zal worden uitgeschreven.

Mogelijke voordelen, vermeld door de minister van Financiën tijdens de besprekingen in de commissie, werden in de voorwaardelijke wijze gesteld. Ik verwijs hiervoor nogmaals naar het verslag.

Anderzijds, moet de regering nu snel handelen daar de toelating om fiscale voordelen te binden aan een staatslening slechts geldt tot 15 juni aanstaande.

Voor de problemen en suggesties die tijdens de bespreking in de commissie werden geformuleerd, onder meer in verband met de roerende voorheffing en met het eventueel gebruiken van de effecten van deze lening voor het betalen van successierechten, verwijs ik eveneens naar mijn verslag. Toch wil ik tot slot twee algemene moeilijkheden vermelden die in uw commissie werden besproken en die misschien later opnieuw te berde zullen komen.

Een eerste moeilijkheid is van principiële aard en gaat over de fiscale wetgeving in het algemeen. Indien zou blijken dat dank zij uitzonderingen op de fiscale wetgeving aanzienlijke kapitalen kunnen worden aangetrokken, zou dit dan niet betekenen dat de fiscale wet-

geving in haar geheel aan een herziening toe is? Deze vraag werd gesteld, maar uiteraard niet opgelost. Wellicht zal het resultaat van de bijzondere lening een aanleiding vormen om deze vraag opnieuw op te nemen en uit te diepen.

Een tweede moeilijkheid is eerder van technische aard. Een bijzondere lening brengt altijd het gevaar met zich van een zekere onttrekking van de geld- en kapitaalmarkt. Zo kunnen bijvoorbeeld kapitaal worden aangetrokken die misschien anders beschikbaar zouden zijn geweest voor risicodragende investeringen. Verschillende leden van de commissie hebben dit vermeld. Ook werd de vraag gesteld of een crisislending ingeval ze succes heeft, de ontleningsmogelijkheden van ondergeschikte besturen en parastatale instellingen in de nabije toekomst niet zal beperken. In dit opzicht moet worden vermeld dat de grote steden samen — ik denk hier vooral aan Antwerpen en Luik, en ook aan Gent en Charleroi — op korte termijn ongeveer 25 miljard zullen moeten lenen om hun kortlopende verplichtingen te kunnen voldoen.

De regering zal zich ook met dit aspect van het probleem moeten inlaten. Ik wens in ieder geval de regering, ook namens de leden van de commissie, alle succes toe in het uitvoeren van de uiterst delicate en moeilijke operatie die het uitschrijven van een bijzondere lening is.

Ik nodig de Senaat uit dit ontwerp goed te keuren, zoals ook de commissie voor de Financiën dit heeft gedaan. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De heer Vanderpoorten. — U spreekt toch niet namens alle leden van de commissie?

De heer Gijs. — Ik spreek uiteraard namens de commissie waarvan de meerderheid een ja-stem heeft uitgebracht.

M. le Président. — La parole est à M. Henrion.

M. Henrion. — Monsieur le Président, chers collègues, le projet qui est l'objet de nos débats et sur lequel M. Gijs a fait un bon rapport porte sur un sujet délicat. En effet, nous savons tous qu'un emprunt spécial entraîne des réactions psychologiques et qu'en fin de compte ce n'est pas nécessairement ici que la décision se prendra, mais plutôt sur le marché de l'épargne.

Il s'agit donc de traiter ce sujet avec modération, sans esprit partisan, quelle que soit la place que l'on occupe dans cet hémicycle. En ce qui me concerne, je vais m'y efforcer.

L'idée d'un emprunt spécial ou extraordinaire n'est pas neuve dans notre pays et a été maintes fois formulée depuis plus de dix ans.

Dès 1967, une proposition de loi avait été déposée à la Chambre, suggérant l'émission d'un grand emprunt à taux d'intérêt modéré — 3 p.c., je crois, à l'époque — mais dont le capital eût été indexé.

En 1978, le Conseil supérieur des Finances, dont le nouveau statut est paru ce matin au *Moniteur* — je l'avais aménagé en 1967, monsieur le ministre, vous avez fait de même en 1981 et ce n'est pas mal — évoquait l'hypothèse d'un emprunt spécial pouvant revêtir les modalités suivantes: soit une indexation, soit des avantages fiscaux. Dans les deux cas, l'idée fut repoussée pour des considérations que vous connaissez et que j'énoncerai brièvement dans quelques instants.

Dès à présent, on peut observer que l'idée d'un emprunt spécial peut répondre à deux préoccupations: s'il est indexé, il permet de préserver l'épargne contre l'inflation en donnant à la puissance publique l'occasion de faire une économie d'intérêts; s'il n'est pas indexé, mais comporte des avantages fiscaux exceptionnels, il peut permettre à l'Etat de récolter des montants importants à un moment où le marché n'est pas favorable.

Quelle est la situation actuelle? Au début de cette année, on peut observer que nous ne parvenons plus à emprunter à l'intérieur du pays les montants qui seraient nécessaires pour couvrir les besoins financiers de l'Etat, ou alors une faible partie seulement. Nous sommes amenés à augmenter notre dette étrangère à un rythme excessif, avec la perspective de voir un jour se tarir également cette source de financement.

Les avances de la Banque Nationale à l'Etat croissent de plus en plus, ce qui provoque des développements inflatoires au même titre d'ailleurs que les émissions à l'étranger.

Les récents placements sur le marché intérieur ont été relativement difficiles, bien qu'ils aient coïncidé avec des échéances d'emprunts intérieurs pouvant servir à la souscription.

L'Etat belge, pendant ce temps, a dû consentir au marché des taux d'intérêt extrêmement lourds et tout cela avec un succès relatif.

Depuis deux mois, des déclarations souvent contradictoires de membres du gouvernement sur la nécessité d'un emprunt spécial ou de crise ont bloqué toute initiative nouvelle sur le marché.

Enfin, sur le plan strictement budgétaire, on observera que la charge en intérêts de la dette publique pour le pouvoir central dépassera cette année le montant énorme de 200 milliards.

Cet ensemble de considérations justifie-t-il aujourd'hui le recours à des dispositions extraordinaires en matière d'emprunt public?

Indiquons immédiatement qu'un emprunt spécial ne peut jamais être considéré, à lui seul, comme le remède miracle au désordre de nos finances publiques. Ce serait tromper la population que de le faire croire et personne n'a jamais essayé de le faire.

Si aujourd'hui il y a une détérioration fondamentale de notre dette publique, notamment dans sa composition, cela est une manifestation importante, mais non unique, d'une crise profonde qui touche la nation.

Ainsi que l'écrivait récemment une revue économique: «La cause immédiate en est, certes, la crise économique qui s'est déclenchée en fin 1974, avec ses corollaires, une diminution de l'assiette des recettes fiscales et la montée rapide des charges associées à la crise. Il faut toutefois aussi mettre en évidence d'autres causes, moins directement perceptibles.

Il serait, dès lors, illusoire de chercher à remédier à la détérioration de la dette publique par des mesures qui se limiteraient aux aspects purement financiers de la question. Ceux-ci ne sont qu'une conséquence ou un symptôme d'un problème beaucoup plus fondamental, celui d'un choix de société.»

Mais nous sommes arrivés à un moment où les exigences à très court terme se font sentir de manière impérieuse si l'on veut tout simplement pourvoir à l'alimentation du Trésor en moyens financiers.

Dans les conclusions du rapport dont question ci-avant, le Conseil supérieur des Finances indiquait: «Si l'idée d'un emprunt spécial ne doit pas être rejetée à priori, une telle opération ne devrait être envisagée que dans des circonstances exceptionnelles qui n'existent pas au moment de l'élaboration du rapport, c'est-à-dire en 1978.»

Aujourd'hui, trois ans plus tard, nul ne contestera que, fort malheureusement, nous nous trouvons en présence de circonstances exceptionnelles.

Un choix s'impose donc, pour l'Etat, en ce qui concerne les conditions extraordinaires de l'emprunt. Va-t-on mettre l'accent sur une garantie directe ou indirecte de préservation du pouvoir d'achat — liaison à l'index, référence à l'or, émission dans un panier de monnaies — ou bien tenter de séduire l'épargne par des avantages fiscaux extraordinaires?

Au cours des examens antérieurs auxquels je me suis référé, on a très soigneusement décrit les inconvénients de principe de chacune des hypothèses.

Lorsqu'en 1967 le gouvernement dont je faisais partie — je le dis sans regret ni fausse honte — fit rejeter la proposition de loi tendant à créer un emprunt spécial, l'argumentation ci-après fut développée. Primo, une fois admise, la formule impliquerait la reconnaissance de l'inflation. Secundo, réservée à ce seul emprunt, la formule favoriserait une partie des épargnants et rejeterait sur les autres tout le fardeau de l'érosion monétaire. Tertio, si l'érosion monétaire continuait à se manifester — le ministre des Finances se souviendra sans doute qu'en 1967, elle était de 2,5 p.c. seulement, donc très modeste —, le Trésor public serait confronté lors du remboursement avec des difficultés insurmontables: une hausse de l'indice des prix de détail de 2,5 p.c. par an pendant vingt ans conduirait à rembourser le capital nominal à 164 p.c.

Je crois, dès lors, que nous avons bien fait à l'époque de ne pas émettre d'emprunt indexé.

Il existait d'autres inconvénients, mais je les passe.

En ce qui concerne les clauses d'exemption fiscale, on disait que le système réintroduirait des discriminations vis-à-vis de l'impôt entre les citoyens et que, comme l'indexation, l'exemption fiscale amenuiserait les possibilités de financement des entreprises qui n'ont pas cette faveur. Enfin, on estimait que les chances des émissions futures qui ne prévoiraient pas ces avantages seraient compromises.

Voilà pour l'argumentation de 1967. Je ne puis la contester puis-je j'en étais l'auteur avec l'aide de la Banque Nationale.

De même, dans son rapport de 1978, reprenant en partie ses conclusions de 1975, le Conseil supérieur des Finances perfectionnait l'argumentation critique dans les termes ci-après: «En conclusion de cet avis, le Conseil souligne que l'indexation était difficilement réalisable sur le plan technique, très discutable sur le plan économique et pourrait être davantage considérée comme une aventure.» Tout en reconnaissant qu'il existait, au moment où l'avis fut remis, un problème réel de protection de l'épargne contre les méfaits de l'inflation, le Conseil ajoutait cependant que si l'indexation n'était pas recom-

mandable, des mesures pourraient s'avérer nécessaires au cas où l'inflation persisterait à un rythme élevé, et je crois me souvenir qu'à ce moment-là elle était plus forte que maintenant.

Le Conseil reprenait aussi l'inconvénient des avantages fiscaux, et, parmi ceux-ci, il citait, bien sûr, l'exonération des droits de succession.

En ce qui concerne l'impôt des personnes physiques, il ajoutait que les avantages accordés peuvent consister soit en une suppression du précompte mobilier, soit en une exonération totale à l'impôt global. Dans les deux cas, c'est le niveau du taux d'intérêt offert qui sera déterminant pour le succès de l'emprunt. Si le taux d'intérêt reste maintenu au taux fixé pour les titres ordinaires soumis au précompte mobilier, l'opération rencontrera certainement beaucoup de succès, mais se révélera onéreuse pour le Trésor...

J'observerai cependant, car on l'oublie parfois, que depuis 1962, date de l'instauration du précompte, beaucoup de choses ont changé.

La perspective d'une uniformisation du précompte au niveau de la CEE s'éloigne de plus en plus; on y croyait encore il y a quelques années, aujourd'hui cet espoir a disparu. Dès lors, nous sommes pratiquement un des seuls pays européens à connaître le précompte.

Deuxième changement par rapport à 1962: des pays voisins, comme les Pays-Bas, sont venus s'ajouter aux havres fiscaux plus traditionnels. Nous devons donc bien réfléchir avant de décider que le précompte mobilier s'appliquera à l'emprunt soumis à notre discussion.

Malgré tous les inconvénients qu'en 1967 ou en 1968 le Conseil supérieur des Finances voyait à un emprunt extraordinaire, j'ai la certitude que nous devons admettre aujourd'hui l'existence d'une nécessité pour le Trésor.

Il y a quelques semaines à peine, M. Mark Eyskens, alors ministre des Finances, dont les analyses économiques sont toujours scintillantes, faisait observer que la politique actuelle consistant à recourir de plus en plus massivement aux emprunts étrangers, dont les conditions s'alourdissent de jour en jour, devait trouver ses limites. Il ajoutait qu'il ne fallait pas non plus s'orienter vers la création de billets par la Banque Nationale à peine de relancer dangereusement l'inflation.

On ne peut que souscrire à une telle analyse.

L'emprunt à l'étranger dans des monnaies qui risquent de se réapprécier par rapport à la nôtre — ce qui a été le cas du dollar au cours de la dernière année — est une mauvaise pratique qui finit par couvrir le capital de notre endettement et à menacer notre balance des paiements le jour où il faudra bien rembourser l'emprunt.

Quant à la création de billets par la Banque Nationale sans contrepartie économique, c'est évidemment verser dans le laxisme et l'augmentation incontrôlée des prix alors que l'inflation, on le sait, est le plus pernicieux des impôts.

Le gouvernement actuel a donc choisi le recours extraordinaire et demande au Parlement d'approuver certaines modifications à la législation fiscale. On ne peut le lui reprocher puisque l'impasse de financement est là.

Mais il est important de savoir ce qui va être fait de cette autorisation législative et surtout s'il s'agira d'un emprunt bénéficiant non seulement de faveurs fiscales mais aussi d'une certaine garantie de maintien du pouvoir d'achat.

Pour ce deuxième aspect, aucune permission du Parlement n'est nécessaire, qu'il s'agisse d'une indexation par rapport au prix, par rapport à la valeur de l'or ou encore d'une émission en un « panier de monnaies ».

Ainsi qu'on l'a fait observer, on pourrait imaginer, par exemple, un titre pécuniairement moins coûteux pour l'Etat et moins rémunérateur pour l'épargnant grâce à l'amoindrissement du risque d'inflation et de l'incertitude des placements à ses yeux. En outre, la trésorerie et la façade financière de l'Etat peuvent être allégées par un profil de débours réaménagé dans le temps.

Bien entendu, l'objectif à atteindre — c'est le seul et il est délicat — est d'intéresser à cet emprunt spécial les couches les plus nombreuses d'épargnants tout en pesant moins, pour les prochaines années, sur la charge d'intérêts du Trésor.

De nombreuses formules existent et ont été soit expérimentées à l'étranger, soit esquissées déjà dans notre pays. Elles présentent toutes certains avantages et quelques inconvénients.

Je voudrais incidemment aborder un point particulier du projet, l'article 3, relatif à l'exonération de tous emprunts futurs.

En commission, certains membres ont manifesté quelque scepticisme quant à la certitude de voir cette exonération maintenue à l'avenir.

Il faut être sérieux. Quel que soit l'état de nos finances, cet article 3 engage l'avenir même si, juridiquement, le législateur peut toujours défaire ce qu'il a fait.

Au surplus, cet engagement, comme les faveurs fiscales éventuelles, sera incorporé dans le contrat de souscription. On se trouvera donc dans le domaine contractuel et, même si certaines exceptions à la fois dues aux contrats et que j'ai d'ailleurs dénoncées à cette tribune, il y a quelques semaines, font parfois douter de l'Etat de droit, notre pays n'a d'avenir qu'à la condition de le respecter.

Que disait Antoine Pinay en pareille circonstance au Parlement français, il y a dix ans, lorsqu'un amendement tendait à revenir sur certaines exonérations attachées à l'emprunt qui portait son nom? «... Ce serait conduire à l'effondrement de l'Etat et ce serait une conduite indigne de la confiance des épargnants.»

Si, aujourd'hui, notre Parlement n'avait pas le ferme propos de respecter à l'avenir sa loi, nous nous déconsidérerions gravement en l'adoptant.

Dans un domaine aussi délicat, qui engage le crédit de l'Etat et où les facteurs psychologiques sont importants, l'opposition a été fort modérée et le ministre des Finances aura certainement observé avec satisfaction qu'aucun vote négatif n'a été exprimé lors de l'examen en commission et que, seules, quelques abstentions ont été enregistrées.

Il fallait, en effet, donner au gouvernement le temps de réfléchir en définissant mieux ses intentions et en améliorant son projet à la lumière des observations qui y furent formulées.

Il fallait aussi que, par une étude plus approfondie, on puisse dissiper certaines obscurités et rejeter des méprises.

Il n'est pas question de suggérer une amnistie fiscale — ce terme a parfois été employé à tort — qui est le pardon général accordé au passé, mais on a par contre insisté, même au PSC — je crois avoir lu cela dans le compte rendu des travaux de Floreffe — sur la nécessité de mettre les souscripteurs à l'abri d'investigations administratives sur l'origine des fonds; c'est tout autre chose.

Il n'y aurait rien d'inconvenant à accorder cet avantage à ceux qui manifesteraient concrètement la contrition — vous voyez que je m'efforce de parler comme le PSC, et j'ai quelque mérite à cela — mais une contrition active, c'est-à-dire la volonté d'approvisionner enfin le Trésor public.

Il appartient aujourd'hui au gouvernement, et singulièrement au ministre des Finances qui sait en quelle estime je le tiens depuis vingt ans, de trancher. Sans doute aura-t-il à l'esprit ce propos du cardinal de Retz dans ses *Mémoires*: « Rien ne marque autant le jugement solide d'un homme que de savoir choisir entre les grands inconvénients. » Mais ce à quoi il faut être spécialement attentif, c'est à réussir, et cela ne sera possible que si cet emprunt s'inscrit dans un cadre beaucoup plus large qui est l'assainissement drastique des finances publiques; cela seul peut créer la confiance. Enfin, je le répète, il ne faudra pas pêcher, en fixant les conditions de l'emprunt, par un excès de timidité et de moralisme simplificateur.

S'il s'agit, monsieur le ministre, comme l'a déclaré récemment votre prédécesseur, de la dernière « bouée de sauvetage » en matière d'emprunts, observons qu'il n'est pas usuel qu'un naufragé demande, préalablement, au sauveteur éventuel ni son identité, ni son pedigree, ni l'origine de ses moyens, sinon ce dernier peut se vexer et il risque de lancer la bouée trop court! Dès lors, si l'idée d'un emprunt spécial est bonne, et simple dans son principe, on pourrait en dire ce que disait Bonaparte en parlant de l'art de la guerre: « Tout l'art est dans l'exécution. »

Lors du débat d'investiture, notre groupe a déclaré qu'il pratiquerait une opposition sélective et non pas systématique ou instinctive. Il attendra donc un complément d'information de la part du gouvernement et fixera son attitude en conséquence au moment du vote. (*Applaudissements sur les bancs libéraux et sur divers autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, deze lening is een onderdeel van het algemeen regeringsbeleid. In werkelijkheid is dit ontwerp het enige initiatief van de regering-Eyskens dat ons tot op heden bekend is; het is mijns inziens het enige initiatief dat de regering Eyskens tot op heden genomen heeft.

Voor het overige is deze regering een grote nevelvlek. Haar beleid is niet alleen een onbekende voor de oppositie maar ook voor de regeringspartijen zelf waarvan de grootste, de CVP, gisteren bij monde van haar voorzitter meedeelde dat haar eigen ministers, onder wie de Premier, niet in staat waren geweest tijdens een vergadering van het partijbestuur antwoord te geven op vragen die betrekking hadden

op essentiële punten van het regeringsbeleid. Hoe wil u dat derhalve een oppositiepartij een ontwerp goedkeurt dat als het ware een voorlopig element uitmaakt van de begroting en van de algemene politiek van een regering waarvan wij niet weten wat ze wil, of ze volgende week nog zal bestaan, een regering die sedert haar mysterieuze geboorte de speelbal is van paniekerige vergaderingen van de betrokken partijbesturen? De vier uitgaven van de regering-Martens maken nu post factum de indruk van een zekere stevigheid vergeleken met de huidige regering. Zelden hebben wij in het openbaar leven een politicus zoveel gezichtsverlies zien lijden in zulke korte tijd als de heer Mark Eyskens, en zulks niet ingevolge het optreden van de oppositiepartijen die integendeel voor de heer Eyskens persoonlijk meer respect hebben opgebracht tot op heden dan sommige leden van zijn meerderheid.

Van die waardering voor de persoon zelf hebt u trouwens ook geprofiteerd, mijnheer de minister van Financiën, tijdens de vergaderingen van de commissie en dat zal ook het geval zijn tijdens deze openbare vergadering. Het ontwerp dat aan de commissie en aan de plenaire vergadering is voorgelegd, werd onderzocht in een geest van objectiviteit en in de zin van een algemene verantwoordelijkheid tegenover het land, ook door de leden van de oppositiepartijen.

De verschillende oppositiepartijen hebben in de commissie hun houding niet definitief vastgelegd. De heer Van der Elst, die thans wegens ambtsverplichtingen in het buitenland verblijft maar die aan de vergaderingen van de commissie deelnam, heeft niet eens a priori zijn houding vastgesteld. Onze fractie heeft alle aspecten onderzocht die ons eventueel over de partijgrenzen heen zouden kunnen nopen deze lening mogelijk te maken. Wij zijn echter tot de conclusie gekomen — ik deel u dat met spijt mede, mijnheer de minister, want u kent de vele jaren durende waardering die wij u in al uw functies hebben betoond — dat we dit ontwerp niet kunnen goedkeuren. Op de algemene achtergrond die ik heb geschetst, zullen wij «neen» stemmen.

Dit ontslaat mij niet van de verplichting even terug te komen op een aantal details van het ontwerp waarover in de commissie gesproken werd en waarvan het verslag gewag maakt.

Dit verslag, mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, is zoals het dikwijls gaat met ambtelijke stukken, aan de ene kant uitermate technisch, maar men vindt er aan de andere kant bij verrassing teksten waarvan men zich afvraagt of sommigen van onze collega's in een ogenblik van speelsheid of ongewild aan humor hebben willen doen.

Zonder mijn spreektijd te willen overschrijden en van uw geduld misbruik te maken, wil ik toch voorlezing doen van een alinea op bladzijde 7. Ik lees er het volgende: «Een lid van de commissie verdedigt het behoud van de fiscale voorheffing, daar de bestrijding van de fiscale fraude volgens hem geen reden van bestaan zou hebben indien de voorheffing zou worden afgeschaft.»

Geachte collega's, u herinnert zich allen de cursussen van logica waarin de professoren soms moeite hadden om inslaande voorbeelden in verkeerde redenering te vinden. Hier ligt een parel die misschien in de toekomst niet ongebruikt zal blijven.

Ik kom terug op de grond van de zaak.

Mijnheer de minister, wanneer we uw ontwerp ontleden in detail, komen wij tot de conclusie dat het geen bijzondere lening is. U zult mij misschien antwoorden dat het heel wat verder strekt dan één lening en één ontwerp. De heer Ansiaux heeft het nog even aange-toond.

De heer Vanderpoorten. — Het was de heer Henrion.

De heer de Bruyne. — Het is een lapsus...

De heer Vanderpoorten. — Vol communautaire geladenheid!

De heer de Bruyne. — ... die begrijpelijk is van een lid van een partij wiens voorzitter die naam draagt.

Indien men inderdaad een echte bijzondere lening wil uitgeven, komt het er niet alleen op aan die bijzondere operatie als dusdanig uit te voeren, maar moet ook worden nagegaan welke de weerslag zal zijn van die bijzondere lening op het totaal van de Belgische staats-schuld: de schuld uit het verleden, zoals zij verhandeld wordt ter beurze en de schuld voor de toekomst, naargelang van de data van de emissies die elkaar zullen opvolgen.

Mijnheer de minister, u hebt die bovenmenselijke taak in de huidige omstandigheden niet aangekund. U stelt ons feitelijk geen bijzondere lening voor. U stelt ons een lening voor met enkele twijfelachtige fiscale voordelen, waarvan u niet eens — ik begrijp heel goed waar-

om — precies hebt kunnen aanwijzen waarin in de toekomst die voordelen kunnen bestaan.

U spreekt volgens het verslag, op nr. 3, voorlaatste alinea, over eventuele latere verkrijgers van de effecten en de mate waarin de fiscale voordelen toepasselijk kunnen zijn, ook op degenen die niet op deze lening intekenden op het ogenblik van haar emissie, maar nadien er verwervers zullen van worden op de beurs. Op welke voordelen zullen die personen kunnen rekenen? Hoe zal het met deze obligaties gaan wanneer men er inderdaad successierechten wil mee betalen? Ik heb geprobeerd, ook al heb ik op het ogenblik geen successie te verwachten...

De heer Waltniel. — Hebt u geen suikertante?

De heer de Bruyne. — ... te weten te komen hoe het zal gaan wanneer ik gebruik zou willen maken van de voordelen die aan dit effect zijn gehecht voor het betalen van successierechten. Men moet kunnen bewijzen — dat is normaal en dat blijkt trouwens uit het verslag — dat de obligatie in kwestie in de successie aanwezig is. Hoe moet men de aanwezigheid van dit effect in de successie bewijzen? Mijns inziens moet men dat kunnen bewijzen door het aankoopborderel of door een document betreffende de inschrijving op het ogenblik van de emissie. Ik kan mij niet inbeelden, mijnheer de minister, dat u of uw opvolgers bereid zou zijn om die fiscale voordelen toe te kennen aan degenen die na de emissie het effect hebben verworven en het op die manier aan de successie hebben gehecht en er een bestanddeel van de successie hebben van gemaakt.

Trouwens, indien u een andere houding zou aannemen, dan zou u de deur openen voor de grootste misbruiken. Dan is het immers denkbaar dat in het vooruitzicht van de te betalen successierechten nog vlug, vóór de dood van de erflater, ervoor wordt gezorgd dat met voordeel geklede obligaties aan de successie bewijsbaar zouden worden toegevoegd.

Wat de volgende jaren ook de toekomst van de Belgische regeringen zal zijn, ik kan mij niet voorstellen dat er ooit een naïef minister van Financiën zal zijn die in die richting de deur zal openzetten.

Ik kan hoe ook, in deze lening geen enkel fiscaal voordeel zien dat doorslaggevend is of dat van deze lening een groter succes zou maken dan van een andere. De rapporteur, de heer Gijs, heeft gesproken van de gemiddelde opbrengst van een grote staatslening van 60 à 65 miljard. Hij heeft de euvels moed gehad het bedrag voorop te stellen dat zou moeten worden bereikt om van de bijzondere lening een succes te maken. Als ik hem goed heb begrepen, denkt hij aan 100 à 150 miljard.

Mijnheer de minister van Financiën, u weet zeer goed dat er, buiten het ontwerp van wet dat u ons voorlegt, allerlei andere middelen zijn om een staatslening uitzonderlijk aantrekkelijk te maken. Ik herinner u aan wat u heel uw leven als financier, als man van de praktijk, van de leer, van de theorie hebt voortgehouden. De echte prijs van een lening moet zichtbaar zijn; het moet de rentevoet zijn. Wanneer er andere elementen dan de echte prijs van de lening bestaan, wanneer er abnormale commissielonen worden toegestaan aan degenen die, naar ik meen, de lening globaal zullen opnemen, dan is er een vervalsing van de prijs van het geld en van het kapitaal aan de gang dat een van kankers is van ons systeem. Ik kan niet geloven, mijnheer de minister, dat u zich tot praktijken zou lenen die in tegenspraak zijn met heel uw verleden. Met dit alles voor ogen voorspel ik dat u met deze lening slechts voor zeer korte tijd uit de thesaurie-moeilijkheden zult geraken en dat u eerstdaags — u of uw opvolger en die mag voor mij gerust de heer Vandeputte blijven — voor nieuwe thesauriemoeilijkheden zult staan. U bent absoluut niet te benijden en ik vraag mij op een ander dan het politieke vlak af of het wel van goede inspiratie getuigt om een leven, dat in de huidige fase zou kunnen bevrijd geweest zijn van alle politieke last, of het wel van een juiste menselijke inspiratie getuigt, dat u zich nog in een ministerzetel hebt laten neerduwen. (Gelach.)

De heer Van Ooteghem. — Kamikaze of zelfmoordpiloot.

De heer de Bruyne. — Ik ben ervan overtuigd dat u of uw opvolger binnen zeer korte tijd met een nieuwe lening voor de dag zult moeten komen op een kapitaalmarkt die nog slechter zal zijn, onder andere tengevolge van dit ontwerp van wet. (Applaus op de banken van de Volksunie en op sommige liberale banken.)

M. le Président. — La parole est à M. Basecq.

M. Basecq. — Monsieur le Président, chers collègues, le projet de loi que le gouvernement nous demande d'adopter est une des pre-

mières mesures législatives prises en application de la déclaration gouvernementale que le Premier ministre a lue devant les Chambres, le 7 avril 1981, et dont certaines modalités d'application ont été précisées à la suite du Conseil de cabinet du 13 avril.

Ainsi, avant d'aborder la question de l'emprunt spécial proprement dit, il me semble important de revenir sur les circonstances politiques et économiques du début avril qui sont pour partie à l'origine du projet qui nous est aujourd'hui soumis.

Confronté au déficit des finances publiques, le gouvernement précédent avait arrêté des mesures d'économie pour un montant de 33 milliards. Il envisageait de trouver des économies globales pour un montant de 100 milliards étalées sur une période de trois ans. Il s'agissait d'un groupe de mesures importantes dont l'exécution devait non seulement permettre d'endiguer le déficit budgétaire, mais aussi d'aller dans le sens d'un renforcement de la crédibilité des pouvoirs publics auprès des agents économiques, et je voudrais insister sur ce dernier point.

En effet, dans les éditoriaux de la presse financière, on répète sans cesse qu'il est nécessaire de rétablir la confiance des investisseurs et des entreprises dans les pouvoirs publics et que l'un des paramètres d'après lesquels cette confiance se mesure est la volonté pour l'Etat de résorber son déficit.

Je vous avouerai que les socialistes ne comprennent pas l'attitude de certains qui ont voulu brusquement, au début avril, changer de politique au risque de remettre en cause le redressement budgétaire que le gouvernement souhaitait entamer.

Heureusement, la raison a prévalu. Après quelques jours de tergiversations et, certes, une modification importante à la tête du gouvernement, l'équipe ministérielle en est revenue, ainsi que les socialistes le demandaient, à l'application du programme initial d'économies.

Bien sûr, pour ce que nous en connaissons aujourd'hui, il serait faux de dire que l'intégralité des mesures prévues par le programme d'économie recueille notre adhésion enthousiaste. Néanmoins, nous comprenons l'ampleur des difficultés auxquelles le gouvernement est confronté. L'heure n'est malheureusement plus à la distribution des avantages, il s'agit bien maintenant de savoir comment et sur qui faire retomber la charge de la crise.

Dans un climat exceptionnel de crise économique, il est donc concevable de prendre des mesures exceptionnelles de sauvegarde des finances publiques, notamment au moyen d'un emprunt soumis à des conditions fiscales particulières. Mais à nos yeux, cette dérogation au droit commun n'est acceptable que parce que l'emprunt s'accompagne d'un plan d'assainissement budgétaire d'une part et, d'autre part, parce qu'il ne représente pas une prime accordée à la fraude fiscale. J'y reviendrai.

Bien entendu, cet emprunt permettra non seulement aux pouvoirs publics de faire face à leurs besoins de trésorerie mais aussi de réduire ses charges, l'Etat ne devant plus emprunter à court ou moyen terme à des taux élevés. Mais je souhaiterais également que l'on favorise les effets indirects positifs que pourrait avoir un tel emprunt. En effet, à un taux d'intérêt relativement peu élevé, il pourrait diminuer le prix du crédit dans notre pays. Dois-je rappeler que, selon certaines études, une augmentation des taux d'intérêt d'un p.c. entraîne la destruction de 10 000 à 15 000 emplois? Et cet effet va en s'accroissant au fur et à mesure qu'augmentent les taux.

Entraînés par les circonstances politiques et financières des derniers mois, nous sommes arrivés là à un plafond des taux d'intérêt que nous nous devons d'abaisser sous peine de voir notre économie s'asphyxier.

Il semble que l'emprunt s'adressera principalement à des capitaux se trouvant à l'intérieur de nos frontières. Cela se comprend. Dans les circonstances actuelles, il est inutile d'augmenter de façon spectaculaire notre dette extérieure. Mais cette volonté de s'adresser à nos concitoyens soulève aussi la délicate question de l'évasion des capitaux. Pour ce qui est des capitaux régulièrement déclarés au fisc, nous savons que seules des conditions de rémunération plus attractives que celles qu'ils pourraient rencontrer à l'étranger, sont susceptibles de les retenir à l'intérieur de nos frontières. Cependant, pour ce qui est des capitaux noirs, nous demanderons au ministre des Finances qu'il soit impitoyable dans la lutte à mener contre leur évasion et, notamment, qu'il utilise au plus vite, et de la manière la plus efficace, l'arsenal législatif dont il est doté depuis le vote de la loi du 8 août 1980. C'est un point sur lequel le groupe socialiste sera intransigeant.

Pour ce qui est du problème de la destination des sommes collectées par l'emprunt, nous regrettons que rien ne soit dit à ce propos dans l'exposé des motifs du projet. Le Premier ministre avait été, lui, beaucoup plus explicite dans la déclaration gouvernementale du

7 avril puisqu'il avait déclaré que — je cite — « le produit de l'emprunt sera affecté notamment au financement de la nouvelle politique industrielle, à la stabilisation de la dette extérieure et à la diminution de la dette flottante ».

Vous savez que les socialistes n'ont pas le fétichisme des théories économiques qui défendent à tout prix l'équilibre budgétaire: nous pensons qu'un équilibre parfait entraînerait dans la réalité des faits une gigantesque déflation. Certes, le déficit que nous connaissons actuellement atteint une proportion telle qu'il doit être résorbé, et cela doit être dit. Mais tous les moyens dégagés ne peuvent être uniquement tournés vers cet objectif; le rétablissement des finances publiques passe aussi par la relance de notre économie et donc par la mise en œuvre d'une nouvelle politique industrielle. Et cette politique doit être soutenue par les pouvoirs publics, les groupes privés ayant jusqu'à présent, par leur passivité, fait la preuve de leur incapacité à l'élaborer seul.

Si nous regrettons qu'aucune allusion ne soit expressément faite quant à la destination de l'emprunt, nous notons avec satisfaction que bien que le Roi puisse accorder une exemption d'impôt, il ne peut recourir à une exonération du précompte mobilier. Pareille disposition aurait en effet été une véritable injustice sociale. Il aurait été indécent de prendre une mesure qui favorise les revenus des capitaux alors que dans d'autres domaines, des efforts considérables sont demandés aux travailleurs.

En conclusion, je voudrais dire au gouvernement que le projet de loi qu'il nous demande aujourd'hui d'adopter a une importance toute particulière pour les parlementaires. Il implique en effet, pour les élus de la nation, de se défaire d'une partie des pouvoirs qui leur ont été conférés par le suffrage universel, et ce afin de les transmettre à l'exécutif.

Dans un régime démocratique, il s'agit là d'un acte particulièrement grave même si l'on peut comprendre, dans ce cas particulier, que les conditions entourant l'émission d'un emprunt soient difficilement compatibles avec le recours à une procédure parlementaire normale. En outre, nous actons qu'il ne s'agit pas là d'une délégation de pouvoir absolu puisque l'exécutif ne peut procéder qu'à une seule émission dans ce délai très court et que l'exonération du précompte est exclue.

C'est pourquoi, les socialistes, en raison des circonstances économiques que connaît le pays, en raison du plan de redressement global des finances publiques et en raison des garde-fous à l'action du gouvernement inscrits dans le projet lui-même, soutiendront la proposition qui est faite par le gouvernement. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Waltniel.

De heer Waltniel. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, collega de Bruyne heeft zoeven gezegd dat het wetsontwerp dat wij thans bespreken het eerste en het enige initiatief is van de nieuwe regering-Eyskens.

Wij hadden gewenst dat het een gelukkiger initiatief ware geweest. Immers, als men zich afvraagt waarom de overheid thans met een bijzondere belastingvrije lening voor de dag komt, dan kan men op pagina 2 van het verslag lezen dat de minister van Financiën de eerste en de derde voorwaarde, vermeld in het verslag van de Hoge Raad van Financiën aanwezig acht, namelijk: ten eerste, wanneer de traditionele leningsprocedures te weinig succes kennen en ten derde — over twee wordt niet gesproken — in het geval dat men het publiek wil mobiliseren — dat doet denken aan 1938 — rond een thema of een concreet project waarvan de realisatie zal worden gefinancierd door de opbrengst van een buitengewone lening. Verder staat geschreven dat de minister van Financiën meent dat aan die twee voorwaarden wordt voldaan.

Met de bescheidenheid mij eigen, durf ik zulks te betwisten. Men moet ons thans andermaal niet komen spreken van een bijzondere doelstelling voor deze lening. Links en rechts hebben wij reeds gehoord dat de verantwoording voor deze lening zou kunnen zijn het verzamelen van middelen voor het financieren van wat «de nieuwe industriële politiek» wordt genoemd. Aldus tovert men dan ook voor de ogen van het publiek een hoger doel naar voor.

Ik moge eraan herinneren dat, toen voor de eerste maal in de commissie voor de Financiën twee jaar geleden werd gesproken over het aangaan van leningen in het buitenland, de heer Geens, de toenmalige minister van Financiën, als verantwoording daarvoor het financieren van een nieuwe industriële politiek gaf. Ik heb mij toen zelfs verstout de minister te vragen of de opbrengst van die buitenlandse schulden zou worden gestort in een bijzonder fonds om eventueel te kunnen nagaan hoeveel geld er in het buitenland geleend werd en

waarvoor deze buitenlandse schuldenlening zou worden aangewend. Van industriële vernieuwing, gefinancierd met geleend geld, is tot dusver nog niets in huis gekomen. Alles laat voorzien dat zulks ook het geval zal zijn voor de opbrengst van deze bijzondere lening.

Ik kom nu terug tot de eerste voorwaarde, namelijk wanneer de traditionele leningsprocedures te weinig succes kennen. Met deze verantwoording kan evenmin rekening worden gehouden. Dat de opbrengst van de klassieke leningen niet stijgt, ligt voor de hand. Er is, ik kan het niet ontkennen, een wantrouwen dat zich gestadig ontwikkelt ten opzichte van de Belgische munt. Er is het onsamenvattend economisch en financieel beleid. Er is de evolutie van de conjunctuur-indicatoren die erop wijzen dat in België de crisis dieper en sterker wordt ondergaan dan in het buitenland. Dit zijn alle factoren die de aantrekkingskracht van de klassieke leningen negatief beïnvloeden.

Drie jaar geleden brachten de klassieke leningen nog 180 miljard op. In 1980 was de opbrengst 165 miljard. Deze cijfers werden anderhalve maand geleden gegeven door de toenmalige minister van Financiën, de heer Eyskens, in de commissie voor de Financiën, ter gelegenheid van een voorlichtingsdebat. Deze cijfers zijn niet verheugend, maar de inzinking is toch ook niet catastrofaal. Dus noch de eerste, noch de derde reden, kan mijns inziens als geldig worden beschouwd.

Welke is dan de echte beweegreden voor het uitgeven van deze lening? Men heeft ze niet willen of niet durven vermelden, doch ze ligt voor de hand. De Staat heeft te veel geld nodig ingevolge een uitgavepolitiek die in de loop der jaren volledig uit de hand is gelopen en diezelfde Staat is niet bij machte, onder invloed van de politiek-ideologische tegenstellingen in het kabinet, deze uitgaven af te remmen.

De heer Vanderpoorten. — Zij luisteren niet eens, collega. Al degenen die geld vragen voor het staal zijn zelfs niet aanwezig!

De heer Waltniel. — Volgens de verklaringen van de huidige Eerste minister tijdens diezelfde commissievergadering zal er in 1981 tussen de 600 en de 700 miljard moeten worden geleend. Die cijfers zijn niet van mij. De financieringsbehoeften van de centrale overheid zullen tussen de 500 à 550 miljard liggen tijdens dat jaar. Voor 1981 alleen bedragen de terugbetalingen in kapitaal van leningen 163 miljard. Dit betekent dat de volledige opbrengst van de nieuwe lening zal moeten worden aangewend om de oude schulden te dekken.

Wanneer de Staat vroeger een lening aanging, hield hij na aflossing van de vervallen schulden nog altijd een aantal miljarden over voor de dekking van de financieringsbehoeften. Thans blijft er niets meer over en binnen afzienbare tijd zal de balans nog negatiever uitvallen en zullen de leningen niet meer volstaan om de schulden in kapitaal terug te betalen.

De eerste lening die in januari van dit jaar werd uitgegeven, bracht 67 miljard op. Iedereen was hierover verheugd en men dacht dat deze lening een succes was tot op het ogenblik dat men vaststelde dat dit bedrag werd opgebruikt voor de terugbetaling van 40 miljard vervallen obligaties en van 27 miljard schatkistcertificaten, die door de banken werden opgenomen. Wat is er met andere woorden voor de Staat van die lening overgebleven? Nul.

Daar ligt de werkelijke noodzaak voor het uitgeven van deze lening: de grenzeloze geldzorgen van de overheid en de steeds zwaardere schuldenlast. Wij zitten niet tot over de oren in de schuld, doch wel tot ver boven het hoogste hartje op onze schedel.

Wanneer wij de zaken zo zien, dan vallen daar enkel voor de hand liggende conclusies uit te trekken.

Een eerste is dat een bijzondere lening geen oplossing kan brengen voor de financiële crisis waarin wij langs om meer verzeild geraken. Hoogstens kan deze lening enig soelaas brengen voor enkele maanden. Ze kan de pijn wat verzachten, zoals een aspirientje; de ziekte zal ze echter niet genezen, omdat het kwaad niet aan de wortel wordt aangepakt.

Veel meer dan aan deze lening hebben wij behoefte aan een doorgedreven saneringspolitiek van onze financiën, aan drastische maatregelen die het mes zetten in onze overheidsuitgaven, aan initiatieven ten bate van het bedrijfsleven om aldus de overheidsinkomsten aan te zwengelen. In de uitzending Confrontatie van vorige zondag beweerde de Eerste minister dat 140 à 150 miljard dienen te worden overgeheveld van het verbruik naar het bedrijfsleven, waarvan 45 à 50 miljard onmiddellijk. De vraag dient echter te worden gesteld of terzelfder tijd niet evenveel, zo niet meer miljarden dienen te worden besnoeid bij de overheid zelf, niet om ze ter beschikking te stellen van om het even wie, maar om het financieringsstekort van de overheid af te remmen en om te beletten dat de toekomst bezwaard wordt met een

schuldenberg, waarover zelfs met een helicopter niet meer kan gezien worden.

Mijn eerste conclusie is dan ook: de voorgestelde lening heeft maar zin wanneer zij één der factoren is, en slechts dat, van een uitgebreid plan ter sanering van de openbare financiën. Het schrale en zeer betwiste programma uit het vastenconclaaf geboren, is op dit gebied amper een peulschilletje, bijna het vermelden niet waard. In geen geval mag deze lening, een voorwendsel of een aanleiding zijn om niet onverwijld over te gaan tot diepgaande en structurele saneringsmaatregelen.

Een tweede conclusie is, dat het er in eerste instantie zal op aankomen, nieuwe kapitalen aan te trekken, geld op te nemen dat anders niet bij de overheid zou terechtkomen, hetzij rechtstreeks via het onderschrijven van staatsleningen, hetzij onrechtstreeks via de deposito's en de spaarrekeningen bij banken en spaarkassen of via de zogenaamde institutionele beleggers. De toestand is zo dat de belegger die zijn geld in België wil behouden, bijna verplicht is zich tot de overheidseffecten te wenden. Over het marasme in de vastgoederensector is reeds enorm veel geschreven. De vastgoederensector oefent geen aantrekkingskracht meer uit op de belegger. Deze morgen heb ik nog even gekeken hoe het gesteld is met de beursindex der aandelen. Op 8 mei, vorige vrijdag dus, bedroeg de beursindex voor Belgische waarden op basis 1963 gelijk aan 100, 79,8. Dat betekent dat diegenen die in 1963 aandelen hebben gekocht niet alleen het verlies hebben aan koopkracht van de nominale muntontwaarding, maar daarbij nog 20 pct. verloren hebben. Daar gaat geen aantrekkingskracht meer van uit.

Beleggers zijn bijna gedwongen naar overheidseffecten uit te kijken. Om deze kapitalen op te vangen is dus geen bijzondere lening nodig. Hieruit volgt dat de bijzondere voordelen aan deze lening verbonden, hetzij in de vorm van indexering, van fiscale vrijstellingen, hetzij van rendement, allereerst bedoeld moeten zijn om kapitalen aan te trekken die anders naar het buitenland zouden vluchten of om kapitalen te repatriëren.

In dit verband wijs ik collega Basecq erop dat toch niet alle beleggingen in het buitenland zwart geld betreffen.

Het Verdrag van Rome voorziet in een vrij personen- en goederen- en kapitaalverkeer, zodat het volledig normaal is dat iemand zijn geld belegt in Nederland, Luxemburg of Duitsland zonder daarom *ipso facto* van fiscaal incivisme te kunnen worden beschuldigd.

Velen hebben niet meer voldoende vertrouwen in de Belgische solvabiliteit, in ons fiscaal regime of in onze successierechten en vrezen bovendien het invoeren van een eventuele vermogensbelasting.

Dit is de barre werkelijkheid waarmede men bij het vaststellen van de uitgiftevoorwaarden en vooral bij de definitie van het fiscale regime van de kapitalen en de intresten die aan deze lening zijn verbonden, terdege rekening moet houden. Het volstaat niet zich blind te staren op politiek-ideologische beschouwingen. Deze lening moet lukken, niet enkel wegens de dringende financieringsbehoeften van de Staat, maar tevens wegens de enorme psychologische weerslag die een mislukking zou hebben. Het laatste greintje vertrouwen in onze financiën en in onze economie zou erbij teloorgaan.

In financiële milieus — iedereen zal het wel gelezen hebben — is men dan ook van mening dat het beter zou zijn niets te doen dan een dergelijk initiatief te nemen zonder dat men er zeker van is te zullen slagen en het gestelde doel te bereiken.

Wanneer men dergelijk initiatief neemt komt het erop aan het te doen in omstandigheden waarin niet alleen de 60 miljard van een klassieke lening worden opgenomen — begin januari 1981 bracht de eerste klassieke lening 67 miljard op — maar waarin bijna met zekerheid 100 miljard nieuw kapitaal kan worden aangetrokken. Slechts dan zal men van een succes kunnen spreken.

Ik zal thans enkele beschouwingen formuleren betreffende de technische aspecten van deze lening, voor zover wij deze kennen. Dat zal mij trouwens de gelegenheid geven nader uit te weiden over de inhoud van de vier artikelen van dit wetsontwerp.

Opdat deze lening, welke vóór 15 juni moet worden uitgegeven, en zeer voorzichtig als een «bijzondere» lening wordt bestempeld, daar waar men in financiële kringen over een crisislening spreekt, enige kans op succes zou hebben, kan in de huidige stand van zaken niet worden voorgeliggerd aan bepaalde voorwaarden, of men het wil of niet.

Een eerste vereiste is de volledige belastingvrijheid van de intresten, wat betekent dat er geen sprake kan zijn van roerende voorheffing noch van personen- of vennootschapsbelasting. Het tweede lid van artikel 1, waarin de handhaving van de roerende voorheffing wordt bepaald, druist rechtstreeks in tegen dit postulaat.

Er wordt hier een zekere verwarring in het leven geroepen. Enerzijds spreekt men van vrijstelling van zowel directe als indirecte belasting — kijken wij naar het opschrift van het wetsontwerp — en anderzijds wordt de roerende voorheffing behouden. Een middel tot inning van de inkomstenbelasting, personenbelasting of vennootschapsbelasting wordt verheven tot belasting zelf. Een modaliteit wordt het voorwerp zelf. De voorheffing werd tot dusver nooit als belasting beschouwd, tenzij in die gevallen waarin zij slechts gedeeltelijk terugbetaalbaar of verrekenbaar is. De vraag rijst trouwens in hoeverre deze lening nog «bijzonder» is, wat wil zeggen feitelijk verschillend van de klassieke leningen, indien de roerende voorheffing behouden blijft. De burger, die intresten ontvangt van obligaties, ondergaat immers deze voorheffingen en verzuimt doorgaans deze inkomsten aan te geven in de globalisatie, zelfs wanneer hij daar voordeel bij zou hebben.

De heer de Bruyne. — Inderdaad.

De heer Waltniel. — In de commissie werd gezegd dat dit zou gelden voor 75 pct. van deze inkomsten.

Wat meer is, de besparing die er voor de regering uit voortvloeit — want dat is toch ook de bedoeling — wordt door het handhaven van de voorheffing gedeeltelijk ongedaan gemaakt. Inderdaad, wie kan rekenen, weet dat een lening uitgegeven tegen 15 pct., met een roerende voorheffing van 20 pct., in feite hetzelfde is als een lening tegen 12 pct. zonder voorheffing.

Afgezien van de psychologische factor die zou spelen indien u erin zou slagen met groot succes een lening te plaatsen tegen bijvoorbeeld 12 pct., moet ook worden vastgesteld dat u tevens een enorme besparing zou verwezenlijken langs de institutionele beleggers voor wie enkel het brutorendement van belang is, vermits zij de voorheffing verrekken met de later te betalen vennootschapsbelasting. Mijnheer de minister, ik stel vast dat u hier met mij akkoord gaat.

Het ligt voor de hand dat het behoud van de roerende voorheffing, waardoor eigenlijk niets verandert aan de feitelijke toestand waarin de klassieke leningen worden uitgegeven, het gevaar inhoudt dat uw initiatief niet het resultaat zal hebben dat u ervan verwacht.

Indien het de bedoeling is nieuwe kapitalen aan te trekken — ik meen dat wij geen verschuiving in de binnenlandse beleggingen moeten veroorzaken, het geld komt toch in handen van de Staat —, dan moet men toch bedenken dat degenen die kapitalen in het buitenland hebben belegd indien zij dit wensen — wij kunnen dat niet goedpraten, maar wij kunnen er niets tegen doen — noch roerende voorheffing, noch inkomstenbelastingen betalen.

Een tweede voorwaarde die moet worden vervuld is dat geen onderzoek mag geschieden naar de herkomst der gelden aangewend voor het onderschrijven van deze lening. Er moet dus uitdrukkelijk worden bepaald dat artikel 247 van het Wetboek der inkomstenbelastingen, dat de taxatie volgens tekenen en indicijnen vastlegt, niet van toepassing is op de aangewende gelden.

Ik vraag mij trouwens af — ik heb de tekst nochtans meermaals herlezen — of dit niet begrepen is in de tekst van het eerste lid van artikel 1, waar wordt gezegd dat er belastingvrijdom is én van de hoofdsom én van de intresten. In wezen — of misschien is mijn fiscale kennis ontoereikend — is een hoofdsom nooit belastbaar, tenzij bovenvermeld artikel 247 wordt toegepast. Graag hoorde ik de minister van Financiën ter zake een duidelijke stelling innemen.

Ik weet dat hier een zeer delicaat punt wordt aangeraakt en ik richt mij hier vooral tot de socialistische collega's. Sommigen beschouwen deze bepaling over het afschaffen van het onderzoek naar de herkomst der gelden als een fiscale amnestie, waardoor afbreuk wordt gedaan aan het principe van de bestrijding van de fiscale fraude, die hier reeds zo dikwijls ter sprake is gekomen en waarover wij het allen eens zijn.

Tegenover deze orthodoxe, principiële houding — ik geef toe dat daarvoor kan worden gepleit — stellen anderen daarentegen, meer pragmatisch ingesteld, het doel voorop, namelijk het welslagen van een lening in een bijzonder moeilijke financieel-economische context. Een bekend fiscalist, professor A. Tiberghien, schreef ter zake dat wij ons op dit stuk in België best houden aan de voorschriften van de Gentse catechismus die zei dat «in tijd van nood eniglijk mag dopen».

Wij vragen ons inderdaad af of gezien de moeilijke financiële toestand die noodzaakt tot het uitgeven van een bijzondere lening waarop al de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen

niet van toepassing zijn, niet optimaal moet worden gestreefd naar het wellukken van deze operatie. Trouwens, wanneer ik mij verstout hier de weg van de fiscale orthodoxie te verlaten, dan bevind ik mij in goed gezelschap.

Ik heb hier de verklaring in handen, afgelegd na het directiecomité van de PSC van 17 maart 1981, waarbij de voorzitter van deze partij, de heer Vanden Boeynants, verklaarde: «Un tel emprunt sans amnistie n'a aucune chance. Il n'a aucune chance parce qu'on ne peut pas prendre les Belges pour des saints ou des naïfs.» Verder verklaarde geciteerde voorzitter dat het grotesk zou zijn hier van een ideologische operatie te gewagen.

Een derde voorwaarde is, dat de stukken aan drager moeten zijn en moeten worden vrijgesteld van het successierecht en van alle andere toekomstige belastingen. Wij vrezen dat men er zou kunnen toe komen de obligaties op naam voor te schrijven, ten einde de voordelen op het fiscale vlak strikt persoonlijk te houden, met andere woorden, deze voordelen te beperken tot de inschrijvers, om op die manier te vermijden dat deze effecten later een toevlucht zouden worden van niet-gerechtvaardigd kapitaalbezit. Dit euvel kan worden voorkomen door aan deze effecten de inschrijvingsborderellen te verbinden.

De vrijstelling van successierechten en van latere belastingen, andere dan inkomstenbelastingen — en ik bedoel hier zeer uitdrukkelijk een eventuele vermogensbelasting — moet één der factoren zijn welke ertoe aanzetten om op deze lening in te schrijven. Ik heb trouwens een amendement ingediend in die zin.

Ik vrees echter dat in de tijd waarin we leven dergelijke beloften, zelfs wanneer ze in een wet worden opgenomen, niet veel meer waard zijn. Niettegenstaande de formele belofte gedaan bij de vorming van de regering-Martens III, zal de wet van 8 augustus 1980 inzake de decumulatie binnen een tijdsspanne van minder dan een jaar driemaal gewijzigd zijn wanneer de herstelwet door de Kamer zal zijn goedgekeurd. Dat doet bij velen twijfels rijzen omtrent de waarde van zulke beloften.

In het licht van deze ervaring kan men niet anders dan sceptisch glimlachen wanneer men in het verslag leest dat de minister van Financiën in de commissie verklaarde: «Geen enkele regering zou het zich echter kunnen permitteren in de toekomst weg te nemen wat nu wordt toegezegd. De politieke overheid zou daardoor alle geloofwaardigheid verliezen.» Het komt mij voor dat na deze zin het woord (sic) ontbreekt.

In het weeril van de twijfel aan de belofte van artikel 2, achten wij dergelijke bepaling veel belangrijker dan het schijnvoordeel van artikel 3 waarover collega de Bruyne heeft gesproken en dat bepaalt dat de effecten van deze lening kunnen worden aangewend tot betaling van successierechten of het recht van overgang bij overlijden.

Volgens mij is dit een schijnvoordeel, want ik veronderstel dat deze effecten op de beurs zullen worden genoteerd en steeds zullen kunnen worden verzilverd, ook voor de betaling van successierechten. Waar is dan het voordeel? Tenzij men aanneemt dat deze effecten voor de betaling van de rechten zullen kunnen worden aangewend tegen hun nominale waarde, daar waar men a priori veronderstelt dat zij op de beurs beneden pari of ver beneden pari zullen worden genoteerd. Want indien ik obligaties heb die ik op de beurs tegen 100 pct. kan verkopen, heb ik geen voordeel bij deze lening. Door dit te beschouwen als een voordeel veronderstelt men a priori dat deze effecten beneden pari zullen worden genoteerd.

Dat betekent meteen een rood lichtje voor de eventueel geïnteresseerden in deze inschrijving. De lening van januari 1981, uitgegeven tegen de intrestvoet van 12,75 pct. over een looptijd van acht jaar, was een interessante operatie die succes heeft gekend. Maar indien men nu de beursnotering nagaat, stelt men een koers vast van 94,8 pct., wat een vermindering van 5 pct. van de nominale waarde betekent. Ofwel doet u de lugubere veronderstelling dat die effecten beneden pari zullen worden genoteerd ofwel is het schijnvoordeel dat in uw artikel is ingeschreven niet nodig.

Tenslotte is er ook het probleem van de uitgiftevoorwaarden, met name de intrestvoet, de looptijd en de uitgifteprijs. Dit zijn technische gegevens die uiteraard, zoals voor elke klassieke lening, door de regering dienen te worden vastgesteld.

Het probleem van de intrestvoet zal hierbij van bijzonder belang zijn. Er zijn twee tegenovergestelde tendensen. Enerzijds kunt u niet ontsnappen aan de stand van de nationale en de internationale kapitaalmarkt. Uw intrestvoet zal rekening moeten houden met het rendementsniveau op internationaal vlak. Anderzijds, moet u trachten de laagst mogelijke intrestvoet aan te bieden en zorgen dat die nog aantrekkelijk genoeg blijft.

Want u heeft een erfenis gedaan van het programma opgesteld tijdens het vastenconclaaf, vermits in de voorgestelde 33 miljard besparingen, 4 miljard begrepen zijn ingevolge de emissie van deze bijzondere lening.

Hoe gaat men dit alles samenrijgen? Ik vrees dat men rekening moet houden met het wantrouwen in de Belgische frank, met het behoud van de roerende voorheffing en met het feit dat men in het buitenland gemakkelijk en belastingvrij leningen onderschrijft tegen 13 à 14 pct. Men mag dus volgens mij moeilijk beneden deze intrestvoeten komen, wil men met deze lening enig succes kennen. Ik stel dan ook de vraag waar de besparing zal te vinden zijn en of integendeel, in de omstandigheden die werden aangekondigd, deze lening niet veeleer duurder zal uitvallen dan de vorige klassieke leningen. Het komt mij voor dat het gepast zou zijn de uitgiftevoorwaarden voor deze lening zodanig te stellen dat deze intrestvoet zo laag mogelijk wordt gehouden.

Mijnheer de minister, indien ik pleit voor de niet-toepassing van het artikel 247, voor de niet-toepassing van de roerende voorheffing en voor de vrijstelling van successierechten en eventuele latere lasten op het vermogen, is dit niet om roet in het eten te gooien. Het komt erop aan via deze aantrekkelijke fiscale voorwaarden een klimaat rond deze lening te scheppen waardoor het succes ervan verzekerd wordt en te bekomen dat dit kan gebeuren tegen de laagst mogelijke intrestvoet.

De heer Basecq heeft de heer Eyskens geciteerd: het renteniveau is verstikkend voor het bedrijfsleven in dit land. Er zijn discontovoeten geweest tot 16 pct. tegen 15 of 14 pct. nu. De kaskredieten belopen echter nog altijd 17, 18 tot 20 pct. U bent verplicht, mijnheer de minister, wil u de positie van de Belgische frank op de internationale wisselmarkt handhaven, te werken met monetair-technische middelen, onder meer, via een hoge rentevoet. Omdat de toestand van de economie op zichzelf geen hogere wisselkoers toelaat.

Kortom, mijnheer de minister, laten wij een geheel van fiscale voorwaarden scheppen dat toelaat de intrestvoet zo laag mogelijk te stellen. De heer Eyskens citerend heeft de heer Basecq nog gezegd «Tegen het huidige peil van de rentetarieven in België, betekent een stijging met 1 pct. volgens bepaalde berekeningen een vernietiging van 10 000 tot 15 000 arbeidsplaatsen. Dit vernietigingseffect gaat crescendo naarmate het rentepercentage hoger komt te liggen. Achter de cijfers gaan ook mensen schuil en, onder meer, de dramatisch talrijke werklozen.» Ik meen dat het goed is deze woorden in herinnering te brengen.

Ik besluit.

De idee van een bijzondere crisisleening leek ons aanvaardbaar. Zij werd trouwens voor de eerste maal boven de doopvont gehouden door onze collega, ex-minister Henrion.

Wij hebben echter gesteld dat dit initiatief maar zinvol kan zijn binnen het raam van een algemeen en diepgaand saneringsplan van onze openbare financiën, zoniet is de uitgifte van dergelijke lening een slag in het water, een maat voor niets waardoor het laatste greintje reserve in dit land wordt verkwanseld. Dergelijk saneringsplan is niet voorhanden, verre van daar. Zelfs de formele wil om dergelijke politiek te voeren schijnt bij een deel van de regering volledig te ontbreken.

Het fiscaal kader dat zeer onvolledig in dit wetsontwerp wordt geschetst, kan op generlei wijze bevredigen. Enerzijds blijft men in het ongewisse betreffende essentiële punten als de toepassing van artikel 247 betreffende de tekenen en indicatoren, de vrijstelling van de successierechten en eventuele latere belastingen. Anderzijds wordt de roerende voorheffing behouden in weerwil van zeer uitdrukkelijke verklaringen van vooraanstaanden der regeringspartijen en van de heer Eyskens zelf. Daarop kom ik nog terug ter gelegenheid van de verdediging van mijn amendement.

Wij staan hier klaarblijkelijk, eens te meer, voor een geval waar de ideologie en het politieke spel de bovenhand hebben gehaald op de barre financiële noodzakelijkheden van het ogenblik. Bovendien, zo komt het ons voor, wordt een gelegenheid gemist om te drukken op het rentepercentage wat opnieuw nefast uitvalt voor de tewerkstelling. Nieuw en vers kapitaal, vooral uit het buitenland, zal in de met schroom voorgestelde schijnvoordelen geen reden vinden om de weg terug te vinden naar huis en om opnieuw een rol te spelen in de Belgische economie. Het niet-bereiken van het gestelde objectief — 60 miljard is amper de opbrengst van een klassieke lening — is een volledige mislukking. Honderd tot 150 miljard, zoals de heer Gijs heeft voorspeld, moeten worden onderschreven. Het niet-bereiken van dit objectief zou het laatste greintje vertrouwen in onze munt en in ons financieel economisch bestel tenietdoen.

Dit risico willen wij niet helpen dragen. Een dergelijk zwalpend ontwerp van een zwalpende regering zullen wij niet goedkeuren. (*Applaus op de liberale banken en op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Renard.

M. Renard. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, le projet de loi relatif à un emprunt de crise s'est donc concrétisé. Tel qu'il nous est soumis, ce projet n'en reste pas moins d'une portée fort générale et il ne pouvait en être autrement puisque M. Vandeputte déclarait, voici quelques jours à peine, à un journal financier, que les techniciens discutaient encore des modalités pratiques de l'opération.

A en croire le gouvernement, la technique d'emprunt choisie est nécessaire dans la mesure où, les méthodes traditionnelles n'ayant pas obtenu assez de succès, elle permettrait «la mobilisation du public autour d'un thème ou d'un projet concret en lui garantissant son financement».

M. Boey, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Tout cela est bien vague. Aussi le ministre a-t-il fait un effort de précision en invoquant la nouvelle politique industrielle. Mais chacun sait pourtant que cette nouvelle politique demeure dans les limbes, à la seule exception, il est vrai, de quelques-unes de ses mesures d'accompagnement favorables au patronat: réduction des salaires dans les secteurs en difficulté, nouveaux avantages fiscaux aux employeurs. Je vous renvoie à la déclaration gouvernementale.

Laissons de côté l'objectif — alibi du financement de la nouvelle politique industrielle — et voyons ce qui justifie réellement l'emprunt, à savoir une tentative de couvrir les énormes besoins financiers du gouvernement.

L'an dernier, l'Etat a déjà été amené à recourir à l'emprunt dans des proportions croissantes. La dette publique *stricto sensu* a augmenté de 320 milliards. L'ensemble de la dette publique, pouvoirs subordonnés inclus, a augmenté de 380 milliards. Et c'est continué de plus belle, puisque, pendant les deux premiers mois de 1981, la dette publique a encore augmenté de 120 milliards, contre 77 pour la période correspondante de 1980.

Or, il devient de plus en plus difficile de placer ces emprunts. Le dernier, qui a été émis au taux record de 13,25 p.c., a tout juste été couvert.

Les taux élevés prévus par le gouvernement sont évidemment conformes à la logique du système. Sans cela, la tentation serait grande de continuer à placer les capitaux disponibles à l'étranger, les Etats-Unis ayant complètement «détriqué» les marchés de capitaux européens en offrant des taux de 18 p.c. et plus.

On sait au surplus que l'attrait des placements offerts au même taux, mais sans précompte, aux Pays-Bas et au Luxembourg, a accéléré la fuite des capitaux belges disponibles.

Ceci explique la campagne menée par les banques belges, avec l'appui politique de la droite, pour supprimer le précompte afin de ramener en Belgique les capitaux «baladeurs», lesquels y reviennent du reste, mais empruntés aux banques belges à un taux plus élevé par les banques hollandaises et luxembourgeoises.

Quelle est la chance de succès d'un tel emprunt?

De l'avis même du ministre des Finances, confirmé par le rapport de M. Gijs, le chiffre de 50 milliards serait une déception. On peut ajouter que, même si la souscription s'élevait à 60 ou 70 milliards, ce serait insuffisant pour répondre aux besoins de l'Etat, sans parler du financement d'une hypothétique nouvelle politique industrielle.

Mais la question reste néanmoins mal posée. En effet, en offrant des conditions alléchantes aux souscripteurs, comme l'exemption des droits de succession et la convertibilité des obligations en moyen de paiement au fisc, on reconnaît implicitement que le problème de l'évasion des capitaux est directement lié à celui de la fraude fiscale, que celle-ci est la source de celle-là.

Derrière les mesures techniques se profile une double volonté politique.

On accorde délibérément de nouveaux avantages aux détenteurs de capitaux qui, après avoir fraudé le fisc, ont exporté subrepticement leur argent à l'étranger. Quoi qu'en ait dit M. Basecq, c'est une prime à la fraude fiscale.

On jette délibérément un voile pudique sur le phénomène endémique de la fraude fiscale, estimée à 200 milliards annuellement, faute de vouloir prendre les mesures concrètes capables de l'enrayer.

La reconduction toute récente, en avril de cette année, des accords de l'Union économique belgo-luxembourgeoise, sans remise en cause de la fuite des capitaux vers le Luxembourg, en est une preuve évidente.

Nous comprenons, dès lors, l'embarras de la gauche gouvernementale. On lui doit, sans doute, j'en conviens, le maintien du précompte. Moralement, c'est louable. Mais il faut savoir ce que l'on veut. Le maintien du précompte, incontestablement, fera obstacle au rapatriement des capitaux. Aussi, la logique du système étant ce qu'elle est, la critique de la droite et l'amendement de M. Waltniel ne sont-ils pas dépourvus de tout fondement?

En réalité, la situation de crise que nous vivons ne laisse de place qu'à deux choix absolument contradictoires, mais du moins tous deux cohérents. Ou bien on va jusqu'au bout dans le laxisme à l'égard des détenteurs de capitaux, ou bien on adopte des mesures permettant un contrôle sérieux des fortunes, des gros revenus et des changes. Il n'y a plus de solutions moyennes qui puissent se révéler efficaces.

Nous nous sommes prononcés sans équivoque pour la deuxième solution, la seule, au demeurant, qui puisse donner au pays les moyens nécessaires à la relance de son économie en fonction de l'utilité sociale.

En conséquence de quoi, nous voterons contre ce projet.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Coppens.

De heer Coppens. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het uitgeven van een crisisleening is een bijzondere zeldzame gebeurtenis in de Belgische context. De budgettaire toestand enerzijds en de bijzonder beangstigende economische toestand anderzijds hebben de regering gedwongen om naar dit wapen te grijpen, dat met passende voorzichtigheid moet worden gebruikt.

In het kaderontwerp staan bijzonder belangrijke principes ingeschreven met betrekking tot de vrijstelling van huidige en toekomstige belastingen. Naar ons weten is het politiek akkoord hieromtrent gebaseerd op de volgende principes: de roerende voorheffing wordt gehandhaafd, er zal geen globalisatie, bij de belastingaangifte, dienen te gebeuren en de opbrengst van de effecten zal worden vrijgesteld van elke toekomstige nieuwe belasting. Bovendien zouden de effecten die deze lening vertegenwoordigen, mogen worden aangewend ter betaling van de successierechten.

Hoewel wij deze voorwaarden volkomen onderschrijven, willen wij toch waarschuwen dat deze techniek, met het oog op het beveiligen van de verdere leningscapaciteit van de Staat en met het besef en het behoud van de sociale rechtvaardigheden, met de nodige voorzichtigheid moet worden gehanteerd.

Wat zo mogelijk nog belangrijker zal zijn dan de aangewende formule, is de aanwending van de door deze lening bijeengebrachte middelen. Het is voor ons zonder meer een *must* dat een belangrijk gedeelte van deze lening voor drie speciale doelstellingen moet worden aangewend.

De eerste is het creëren van enige begrotingsruimte via het verminderen van het deficit. Dit moet ertoe leiden dat de regering met enige kans op slagen opnieuw het budgettair instrument kan gebruiken voor het bestrijden van de crisis.

De tweede doelstelling is nog fundamenteeler. Een substantieel deel van deze middelen moet worden overgedragen aan een fonds voor relance. De nieuwe industriële politiek waar de regering terecht zoveel belang aan hecht, zal een dode letter blijven als daartoe niet de nodige middelen worden bijeengebracht. Dit sluit volledig aan bij de idee die wij consequent verdedigd hebben in het begin van 1981, toen wij gepleit hebben voor het overbrengen in een zelfde relancefonds van een belangrijk deel van het effect van de loonmatiging.

Wij hebben deze idee niet opgegeven en vinden dat dit het passende moment is om ze, maar dan in een ruimer kader, opnieuw te lanceren. Inmiddels zal onze fractie het ontwerp goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Jacques Wathelet.

M. J. Wathelet. — Monsieur le président, je désire simplement demander au ministre des Finances s'il est certain de la constitutionnalité de son projet de loi. En effet, celui-ci édicte, en son article 1er: « Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans les limites et aux conditions qu'il détermine, accorder l'exemption de tout impôt, tant direct qu'indirect, sur le principal et les revenus d'un emprunt à émettre sur le marché national, avant le 15 juin 1981. » Or,

les articles 110 et 112 de la Constitution stipulent respectivement: « Aucun impôt au profit de l'Etat ne peut être établi que par une loi », et: « Nulle exemption ou modération d'impôt ne peut être établie que par une loi. »

Quels sont les commentaires des auteurs? J'en citerai deux: MM. Perin et Senelle. Le premier précise: « La Constitution confère donc au législateur un monopole absolu en matière d'impôt. Nulle exemption d'impôt ou modération d'impôt ne peut être établie que par une loi. »

M. Senelle émet pratiquement un avis identique: « Les exemptions ou les modérations d'impôt ne peuvent également être accordées que par la représentation nationale, par une loi. »

Le texte de la Constitution exclut donc toute possibilité de délégation au pouvoir exécutif.

Vous deviez, me semble-t-il, préciser dans le projet de loi les limites et les conditions de l'exemption ainsi que l'impôt ou les impôts visés par cette modération ou par cette exemption. A défaut de le faire, vous souhitez à l'encontre des dispositions constitutionnelles.

Je souhaiterais, monsieur le ministre, entendre votre réponse à ce sujet.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Nutkewitz.

De heer Nutkewitz. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, eerst en vooral sluit ik mij zeer graag aan bij de lof die de vorige sprekers de rapporteur hebben toegestuurd voor zijn zeer volledig en helder verslag, dat snel werd opgesteld. Uit dit verslag blijkt duidelijk dat allen het principe van een bijzondere lening aanvaardden, maar terzelfder tijd kwam bij iedereen grote twijfel en diepe onzekerheid tot uiting aangaande de opportuniteit, het gekozen ogenblik en de vooropgestelde modaliteiten van deze zogenaamde bijzondere lening.

Sinds 13 maart is er sprake van een lening met aantrekkelijke voorwaarden voor de spaarders. Naar die aantrekkelijke voorwaarden is men nog steeds op zoek. Deze lening die vóór 15 juni eerstkomend moest worden uitgegeven, is feitelijk een zeer gewone lening, onderworpen aan de wetgeving inzake inkomstenbelasting en kracht op de dag van uitgifte. Uit wat moet dan wel het uitzonderlijk karakter van deze lening blijken? Er is weinig veranderd, tenzij dat deze lening in het binnenland uitgegeven, eenvoudigweg gelijkgeschakeld is met leningen in het buitenland uitgegeven. Er is namelijk vrijstelling van belasting voor de inkomsten en vervolgens mag men de effecten van deze lening gebruiken voor het betalen van successierechten. Het is een eerder luguber vooruitzicht, vermits deze effecten pas het volle pond waard zullen zijn bij het afsterven van een dierbaar wezen of bij het definitief heengaan van de bezitter die er toch zelf niet veel plezier aan zal beleven. Dat is misschien wel iets zeer bijzonders!

Wat is het doel van deze lening? Men wil het spaarwezen betrekken in de financiering van de tekorten en schulden van de Schatkist en als er nog wat overblijft, wil men ook nog één en ander gebruiken voor een nieuw industrieel beleid.

Hoe is de stand van zaken? Zeer wijze en zeer deskundige collega's hebben hier eerder reeds de historiek opgemaakt van het principe van leningen en van de verschillende leningen die in België werden uitgegeven. Men heeft hier met honderden miljarden geschoten.

Sta mij toe, collega's, zonder al deze getallen te herhalen, dat ik toch hier en daar een getal opnoem. Tussen begin 1979 en november 1980 werd door de overheidssector voor ongeveer 500 miljard in het binnenland en voor meer dan 125 miljard in het buitenland geleend. Tussen 1974 en 1980 is de fiscale druk in België met ruim 17,5 pct. toegenomen en wij, klein België, zijn opgeklommen in de erelijst van vergelijkingen met andere ons omringende landen van de achtste naar de derde plaats. Dit jaar maken wij zelfs een reële kans om met de zegepalm te gaan lopen. De openbare schuld steeg in 1980 met 300 miljard. De fiscale opbrengsten dalen elke maand. Tot nog toe is er een minderopbrengst van 55 miljard. De falen van ondernemingen vermenigvuldigen zich. Het aantal werklozen neemt toe en de werkloosheidsuitkeringen zwellen aan.

Onze minister van Financiën meent dat sedert geruime tijd geen leningen werden uitgeschreven, dat het spaarwezen niet is aangetast en dat er genoeg kapitaal voorhanden is. Nochtans werden er in 1980 alleen al drie leningen uitgeschreven. Voor deze openbaar uitgegeven leningen in België frank, tegen rentevoeten van 11, 12,75 en 13 pct., bedroeg het totaal ingeschreven nominaal kapitaal 195 miljard, waarvan toen reeds 110 miljard onmiddellijk moest worden aangewend voor aflossing van vroegere leningen. Iedere gewone lening had toen ongeveer 60 miljard opgebracht.

Wat is daar nu van overgebleven om een vernieuwd industrieel beleid aan te zwengelen? Nu spreek ik nog niet eens over de leningen

die in deviezen werden opgenomen, 200 miljoen Zwitserse frank, 380 miljoen Duitse Mark, miljarden Hollandse guldens en ook 2 miljard in USA dollars. Wanneer wij die nu moeten terugbetalen maken wij zeker geen winst aangezien de dollar vroeger ongeveer op 30 frank stond, en nu op 39. Ondertussen hebben wij de vijfde speculatieve golf tegen de belegerde Belgische frank succesvol, zij het niet zonder kleerscheuren, afgeslagen.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Maar we werden toen geholpen door een bijzondere samenloop van gunstige omstandigheden: ten eerste, er was vrijwel geen regering; ten tweede, de naam van de nieuwe Eerste minister en de internationale faam van de nieuwe minister van Financiën deden de speculanten aarzelen om speculatiemaneuvres aan te houden; ten derde en voornamelijk, de drastische paardemiddelen gebruikt door de verantwoordelijken van onze Nationale Bank, aan wie ik graag hulde wil brengen voor hun verantwoordelijkheidsgevoel en initiatiefneming. Dit deed het tij voorlopig keren. Voor hoelang?

Immers, indien de koorts gedaald is, de patiënt, dat zijn wij, is nog steeds in levensgevaar. De uitlatingen van vooraanstaande beleidsmensen liegen er niet om. De Eerste minister, de minister van Financiën, de vorige en de huidige, de minister van Economische Zaken, partijvoorzitters, zowel van de meerderheidspartijen als van de oppositie, leggen voor radio en TV en in de dagbladen de nadruk op de zwakke toestand van onze frank wegens de voortdurende afbrokkeling van ons economisch bestel. Nationaal en internationaal wordt onze munt als erg ziek beschouwd.

Dit heeft in het buitenland een groot wantrouwen doen ontstaan tegenover de Belgische frank, zodanig dat men nu grote moeilijkheden kent om tegen billijke voorwaarden buitenlandse leningen te bekomen. Noodgedwongen gaat men de binnenlandse markt afschuimen en het weinig resterend risicodragend kapitaal immobiliseren.

In werkelijkheid immers dient deze lening tot compensering van de sterke vermindering van de fiscale ontvangsten. Het feit wordt vastgesteld maar weinigen zoeken naar de werkelijke reden. Gelaten en passief dicht men de putten zonder te onderzoeken hoe ze ontstaan.

Mijnheer de minister, u meent dat deze lening nu opportuun zou zijn omdat de traditionele leningsprocedures geen succes zouden kennen. Ik vraag mij echter af, en velen met mij, hoe andere leningen die reeds zijn uitgeschreven zullen verlopen. Bovendien hebben enkele steden de uitgifte van een lening gepland. Als goede sinjoor denk ik in de eerste plaats aan Antwerpen waar een lening van 11 miljard werd geprogrammeerd voor juni. Ik denk ook aan Bergen — wij zijn niet zo egoïstisch — waar men met zware betalingsmoeilijkheden geplaagd zit. Ook de stad Luik is van plan een lening uit te geven. Waar gaat men die miljarden vinden?

Dit alles noopt mij tot het maken van volgende bedenkingen. Wat zal het gevolg zijn voor de rentevoet van leningen die na deze zullen worden uitgegeven? De opbrengst van deze éénmalige lening zal immers niet genoeg zijn. Denken wij hierbij aan het spreekwoord: één zwaluw maakt de lente niet.

Wat zal er gebeuren met betrekking tot de handelswaarde van de effecten van vroegere leningen? Denkt men daar wel aan? Het is niet moeilijk een lening uit te schrijven maar men moet daarbij ook rekening houden met wat de man van de straat daarover denkt.

Deze lening zal voornamelijk worden onderschreven door de verplichte institutionele beleggers. Zij zullen deze effecten aanpakken en trachten «kwijt te spelen» aan hun cliënten, de spaarders. Aldus zal men vooral de kleine man met zijn zuur verdiende centen het gelag laten betalen van wat verbrast is, zodat de Schatkist nu leeg is. De slogans: de rijken moeten betalen, de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen, zijn inderdaad juist. Maar precies zij weten hoe met geld om te gaan.

Is men het bestaan vergeten van de financiële paradijzen zoals Zwitserland, Nederland, Frankrijk, Engeland — voor velen onbekend — en Luxemburg, waar hogere interesten worden betaald zonder enige afhouding? Het kleine Luxemburg, een voorschot groot, heeft in 1980 zijn positie als internationaal financieel centrum geconsolideerd met de oprichting van vier grote banken. Er zijn nu in het kleine Luxemburg 111 banken met een omzetcijfer van 3 865 miljard hetzij 500 miljard meer dan in 1979.

Wat doen wij? Wij proberen het geld aan te trekken. Men moet dan zowel de kleine als de grote financier kunnen aanspreken. Hierbij moeten wij denken aan het spreekwoord: «Men vangt geen vliegen met azijn, wel met siroop.» Uw glimlach, mijnheer de minister, doet mij veronderstellen dat u hiermee instemt.

Deze zogenaamde buitengewone lening is echter met azijn door-drenkt, want de roerende voorheffing is de grote financiële handicap om tot een gunstig resultaat te komen. Mijnheer de minister van Financiën, sta mij toe het botweg te zeggen: deze roerende voorheffing moet worden afgeschaft.

Men beweert langs alle kanten de fraude te willen bestrijden, maar met het handhaven van de roerende voorheffing geeft men juist een premie aan de fraude, want zij spoort aan tot vlucht naar het buitenland waar veel gunstiger voorwaarden worden verkregen.

Ook de tweede maatregel werd hier reeds door verschillende collega's besproken. Voor de aankoop en latere verkoop mag geen onderzoek worden gedaan naar de oorsprong van de gelden in hoofde van de inschrijver op de lening. Aldus gebruikt men een lokmiddel — en u weet het, mijnheer de minister — om kapitalen zowel te lande als uit het buitenland aan te lokken.

Wanneer men echter als antwoord krijgt, en ik citeer letterlijk het verslag, bladzijde 8, *in fine*: «De regering moet nog overleg plegen over de toekenning en de precieze inhoud van de voordelen die aan deze inschrijvers zullen worden gegeven», dan blijkt hoe onoverzichtelijk en onduidelijk de politiek van de regering is.

Men vraagt van ons, leden van het Parlement, een blanco-check. Is de lening een succes, dan is de regering formidabel. Is ze een fiasco — mijnheer de minister, ik hoop dat u niet met een zwaar gemoed naar huis zal gaan —, dan zal men zeggen dat het de schuld is van het Parlement, want het heeft de lening goedgekeurd.

Door deze halfslachtigheid, evenals door de traagheid waarmee deze regering in volle crisis handelt, stimuleert men de kapitaalvlucht en bevordert men het sluikwerk. Over die staat van psychologische en morele ontreding van ons land zijn wij allen, en ik met u, bezorgd.

De regering moet dringend een bundel maatregelen voorleggen om het vertrouwen in onze munt te herstellen.

Misschien heeft een vogeltje het overgebracht, maar deze ochtend heb ik langs de post de tekst van een wetsontwerp in de bus gekregen dat waarschijnlijk een pakket maatregelen bevat. Indien dit juist is, want ik ben geen profeet, dan ben ik daarover zeer tevreden.

In een interview met *De Standaard* zegde Eerste minister Eyskens dat op het gebied van de financiering van overheidsuitgaven, België klemgereden is. De Rijksschuld voor de eerste twee maanden van dit jaar steeg met 120 miljard, namelijk 2 miljard per dag. Vandaag dus, terwijl wij hier vergaderen, zijn er weer 2 miljard foetsie. Waar blijven de bezuinigingsmaatregelen? De buitenlandse leningen volgen elkaar op tot de uitdroging nabij is. De werkloosheid stijgt. De rentevoet benadert 20 pct., misschien reeds meer vandaag. Welke onderneming kan hiertegen op?

Sinds begin februari horen wij onheilspellende berichten en waarschuwingen. Men jaagt de burger de daver op het lijf en zijn centen naar het buitenland.

De Vlaamse liberalen willen opbouwend helpen en vooral de werkloosheid effectief bestrijden; dan moeten wij onze ondernemingen aanzwengelen om nieuwe werkplaatsen te creëren. Daarvoor is geld nodig. Er is geld, maar in het buitenland. We moeten dit geld aantrekken door gelijkaardige voordelen aan te bieden.

Elk bewust en rechtgeaard burger wil zijn geld liever in eigen land gebruiken dan het uit te zetten in het buitenland met allerlei risico's, maar hij moet ongeveer dezelfde kansen, ongeveer dezelfde rentabiliteit krijgen.

Mijnheer de minister, u hebt de kans een doorbraak te verwezenlijken. Wij, Vlaamse liberalen, zullen u steunen in uw poging om zoveel mogelijk geld binnen te krijgen omdat wij van ons land houden, omdat wij die gesel van de werkloosheid willen verdrijven.

Maar deze lening zal slechts «buitengewoon» worden en het verwachte resultaat opbrengen op voorwaarde dat u ze amendeert door vrijstelling van roerende voorheffing, geen onderzoek naar oorsprong van gelden, vrijstelling van successierechten en vrijstelling voor inschrijving van kapitaalvorming met vers geld binnen een te bepalen termijn.

Men moet pragmatisch handelen om onze economie uit het slop te halen. En dat men niet komt aandragen met de bewering dat het politiek niet haalbaar is, want dan is het geen gezond verstand maar blinde ideologie die de bovenhand haalt. De werkloze verlangt geen ideologie, hij vraagt werk.

Trek dit ontwerp in, mijnheer de minister, en amendeer het met deze voorwaarden. Alleen dan zullen wij het steunen. U zult er gelukkiger om zijn en de lening zal een succes worden. Wij zullen vele mensen gelukkiger maken door hun werk te verschaffen. (*Applaus op de liberale banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Vandeputte.

De heer Vandeputte, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik meen dat ik kort mag gaan, allereerst omdat een grondig onderzoek heeft plaatsgegrepen in de bevoegde Senaatscommissie en omdat daar is gebleken dat niemand zich verzet tegen het beginsel van deze lening. Bovendien is het verslag uitvoerig en zeer objectief, zoals hier herhaaldelijk met recht werd betoogd. Ook hebben wij daarnet een zeer voortreffelijke uiteenzetting gehoord van senator Henrion betreffende de gegrondheid van een bijzondere lening. Ik zal die argumentatie niet herhalen. Persoonlijk kan ik ze in zeer ruime mate onderschrijven.

Ik wil ook hulde brengen aan de verschillende senatoren die in dit debat het woord hebben genomen en die blijk hebben gegeven van de ernst waarmee ze de problemen rond de openbare financiën behandelen.

Ik beperk mij dus tot een antwoord op enkele vragen, sommige over specifieke punten, sommige over aangelegenheden die een ruimere draagwijdte hebben.

In strijd met wat verschillende sprekers betoogden, gaat het hier om een bijzondere lening. Sommigen beweerden dat het een gewone lening zou zijn, wat niet het geval is. Uit de tekst van het ontwerp blijkt duidelijk dat het een bijzondere lening is die moet worden uitgegeven vóór 15 juni 1981. Hoewel het een éénmalige lening is, zou er geen enkel bezwaar tegen zijn deze zo te construeren dat er verschillende schijven zijn. Maar het is klaarblijkelijk een bijzondere lening. Dat blijkt duidelijk uit de tekst van het ontwerp van wet, vermits fiscale voordelen zullen worden ingeschreven ten bate van de intekenaars. Deze fiscale voordelen gelden normaal niet voor emissies van de Staat of van publiekrechtelijke instellingen.

Ik kan best begrijpen dat sprekers in dit debat hun ontgoocheling hebben betuigd over het feit dat zij de voorwaarden van de lening niet kenden. Ik geef toe dat het debat daardoor bemoeilijkt is. Maar in de tekst zelf is vermeld dat de voorwaarden zullen worden bepaald bij koninklijk besluit. Dit koninklijk besluit kan maar worden genomen nadat het Parlement het ontwerp van wet zal hebben goedgekeurd. Wij kunnen dus niet vooruitlopen op die goedkeuring door op het ogenblik de voorwaarden mee te delen die nog niet zijn onderzocht en besproken door de Ministerraad en die, indien het ontwerp van wet wordt goedgekeurd, in de eerstkomende dagen aanleiding zullen geven tot overleg in de regering.

Verschiede senatoren hebben de vraag gesteld of de intekenaars verplicht kunnen zijn hun inschrijving bekend te maken in de fiscale aangifteformulieren. Het antwoord is negatief. Wanneer een inkomen eenmaal is vrijgesteld, hoeft het niet meer te worden aangegeven. Er zijn precedents in die richting.

Natuurlijk zijn er problemen, zoals onder meer door de heer de Bruyne werd aangehaald, met betrekking tot de nieuwe verkrijgers van die effecten. Ik kan u zeggen dat mijn administratie dat aspect van het probleem heeft onderzocht en dat de tekst die zal worden voorgelegd aan de regering binnen afzienbare tijd met het probleem, dat wezenlijk bestaat, rekening houdt. Daaraan zal een oplossing worden gegeven.

Als antwoord op bepaalde opmerkingen kan ik meedelen dat er geen sprake van is dat aan bepaalde tussenpersonen bijzondere provisies zouden worden uitbetaald. Dat blijft volgens de vooruitzichten binnen het normale. Het is wel het standpunt dat wij zullen innemen wanneer wij, na de beslissing van de regering, contact zullen opnemen met het consortium dat tot nog toe niet werd bijeengeroepen en dat met ons van gedachten zal wisselen over de juiste voorwaarden van de lening.

Aan de heer Basecq kan ik antwoorden dat wij natuurlijk geen bijzondere volmachten vragen. Het gaat over het feit dat bepaalde fiscale voordelen kunnen worden gehecht aan deze lening en dat de effecten zullen kunnen dienen tot betaling van de successierechten.

Terecht heeft de heer Waltniel eens te meer de aandacht gevestigd op de omvang van de openbare schuld en op de groei daarvan die, ontegensprekelijk, bedenkelijk is. Meteen heeft hij erop gewezen dat het gegrond is, naar aanleiding van deze evolutie, die bepaald niet gunstig is, hetgeen door niemand wordt betwist, een bijzondere lening uit te geven.

Herhaaldelijk werd gevraagd wat die lening zal opbrengen. Niemand weet dat. Ik heb gezegd dat, indien ze maar zestig miljard zou opbrengen, het een teleurstelling is. Ik meen dat zulks een eerder voorzichtige raming is, want gewone leningen hebben herhaaldelijk het bedrag van zestig miljard opgebracht. Indien een uitzonderlijke lening hetzelfde resultaat zou hebben, kunnen wij natuurlijk niet spreken van een succes.

Hoeveel de lening ons zal brengen, weet ik niet. Ik hoop dat spaargeld dat op het ogenblik in het buitenland is, terug zal komen, zoals ook werd gehoopt door verscheidene sprekers. Volgens de gegevens waarover wij beschikken, is op het ogenblik het spaargeld in eigen land ook belangrijk. Bovendien is er heel wat spaargeld dat wacht op die lening om een behoorlijke belegging te vinden.

Er is gevraagd of de wetgever later de voordelen die nu worden gegeven niet kan afschaffen. De heer Henrion heeft daarop geantwoord. Hij heeft gezegd dat wanneer op plechtige manier de wetgever dergelijke verbintenis aangaat en wanneer een lening wordt uitgegeven onder die voorwaarden die lening een contractuele grondslag krijgt en dat men dan toch de hoop mag koesteren dat die verbintenis in de toekomst niet zal worden verloochend, al moet ik op evidente wijze toegeven dat het Parlement soeverein is en dat het op zijn beslissing zou kunnen terugkomen. Wij mogen echter terecht verwachten dat zulks niet het geval zal zijn.

Ter verduidelijking en naar een aanleiding van een vraag die werd gesteld, moet ik er u attent op maken dat wanneer de effecten zouden worden aangewend voor het betalen van successierechten zulks gebeurt met inachtneming van de nominale waarde. Men merkte op dat wij blijkbaar niet veel vertrouwen hebben in de lening, omdat wij onderstrepen dat voor de betaling van successierechten alleen de nominale waarde in aanmerking komt. Daaruit werd afgeleid dat wij veronderstelden dat die lening ongunstig zou worden genoteerd op de beurs. Dat vermoeden hebben wij helemaal niet. Veel hangt vanzelfsprekend af van de voorwaarden van de lening, maar nog veel meer hangt af van de evolutie van de kapitaalmarkt en de rentevoeten. Indien, bij zuivere hypothese, in de loop van de eerstvolgende maanden en jaren de rentevoeten gevoelig mochten stijgen op de kapitaalmarkt, bestaat er voor deze lening, zoals voor alle andere leningen, het gevaar dat zij een minder gunstige notering op de beurs tegemoetgaat.

De heer Waltniel heeft gehandeld over een juridisch probleem. Ik ben, op sommige dagen althans, ook jurist. (Gelach.) Ik ken het artikel van de Grondwet dat betrekking heeft op de vaststelling van belastingen. Die tekst is zeer streng en radicaal in zijn bewoordingen, maar hij is ook zeer oud. Hij werd niet gewijzigd sedert 1831 en hij heeft sedertdien aanleiding gegeven tot een hele jurisprudentie in de praktijk van de openbare besturen en zelfs van de wetgever.

Vooraleer ik vandaag naar het Parlement kwam, heb ik persoonlijk het initiatief genomen om desbetreffend een vraag te stellen aan mijn administratie. Het antwoord was formeel. Er werd mij gezegd dat herhaaldelijk die tekst met een zekere soepelheid werd toegepast. Men citeerde mij onder meer artikel 91 van de programmawet van 8 augustus 1980, artikel dat in de mogelijkheid voorziet om bijzondere taksen te heffen — die niet verder verduidelijkt zijn — op luxeproducten. Daarmee werd veeleer in tegenovergestelde richting gegaan. Wij gaan reduceren, wat voor de belastingbetalers toch minder erg is. Rekening houdend met de beschouwingen die ik daarover zoëven in het midden bracht, meen ik dat het bezwaar van de heer Wathélet verval.

De heer Nutkewitz blijkt te vermoeden dat de lening in zulkdanige omstandigheden wordt uitgeschreven dat zij alleen aantrekkingskracht heeft op de institutionele beleggers. Zoals ik het vroeger al heb opgemerkt, is dat helemaal niet de bedoeling. Wij veronachtzamen niet wat wij kunnen krijgen vanwege de institutionele beleggers. Maar het is heel zeker de bedoeling het algemeen volksspaarwezen aan te spreken, met voorwaarden die gunstig zijn, die redelijk zijn en die latere leningen niet in het gedrang brengen. Want dit is niet de laatste lening. Dat moet ook in acht worden genomen. Deze bijzondere lening mag geen overdreven moeilijkheden verwekken voor leningen die toekomstige ministers van Financiën zullen uitgeven.

Dames en heren, ik ben zeer kort geweest. Ik heb getracht zeer objectief uw vragen te beantwoorden. Meer heb ik momenteel niet in het midden te brengen. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van de minister van Financiën in verband met de opmerkingen van de heer Wathélet verwondert mij in de hoogste mate.

In de tweede alinea van artikel 112 van de Grondwet staat, mijnheer de minister, dat weet u, als zeer eminent en hooggewaardeerd jurist die ten accidentele titel in de financiële wereld is verdwaald, dat «geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet».

Wanneer u in artikel 1 van het ontwerp zegt dat de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit vrijstelling kan verlenen van alle belastingen, zowel directe als indirecte, dan gebeurt dat niet door de

wet maar in voorkomend geval krachtens een wet. Dat is helemaal iets anders.

Het is niet omdat het artikel 112 een zekere ouderdom heeft dat wij het niet moeten respecteren. Ik ben altijd de eerste geweest om mensen van een zekere ouderdom in de hoogste mate in mijn achting en waardering op te nemen. Men leerde ons op school recht te staan voor oudere mensen, invaliden en zwangere vrouwen, hoewel we zelfs niet wisten wat een zwangere vrouw was. (Gelach.)

Ik meen dat het Parlement moet oordelen over de grondwettigheid van de wet. Hier doet u manifest iets dat niet grondwettig is. Uw vergelijking met de wet van 1980, u hebt het zelf aangevoeld, gaat niet op. Men verwijst in de codices van de Grondwet naar het artikel 6 van de Grondwet, waarin staat dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet. Men heeft willen vermijden dat de uitvoerende macht, waarvoor men zo bevreemd was in 1831 bij het opstellen van de Grondwet, exceptionele maatregelen zou treffen voor bepaalde categorieën van burgers. Ik meen in ieder geval dat de voorliggende tekst ongrondwettig is. Wij moeten hem dus afwijzen.

De heer Vandeputte, minister van Financiën. — Ik heb daarop geen ander antwoord te geven dan dat wat ik gegeven heb.

De heer Vanderpoorten. — Uw tweede antwoord, mijnheer de minister, ontgoochelt mij evenzeer als uw eerste.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Artikel één luidt:

Artikel 1. De Koning kan bij in Ministerraad overlegd besluit binnen de perken en onder de voorwaarden die Hij vaststelt, vrijstelling verlenen van alle belasting, directe zowel als indirecte, op de hoofdsom en de inkomsten van een vóór 15 juni 1981 in het binnenland uit te geven lening.

Die vrijstelling kan evenwel niet van toepassing zijn op de roerende voorheffing tenzij in de gevallen waarin van de inning van die voorheffing kan worden afgezien krachtens artikel 170 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Article 1er. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans les limites et aux conditions qu'il détermine, accorder l'exemption de tout impôt, tant direct qu'indirect, sur le principal et les revenus d'un emprunt à émettre sur le marché national, avant le 15 juin 1981.

Cette exemption ne peut cependant s'appliquer en matière de précompte mobilier que dans le cas où il peut être renoncé à la perception de celui-ci en vertu de l'article 170 du Code des impôts sur les revenus.

Bij artikel 1 stelt de heer Waltniel volgende amendementen voor:

A. Het tweede lid van dit artikel te doen vervallen.

A. Supprimer le second alinéa de cet article.

B. Aan dit artikel een nieuw lid toe te voegen, luidende:

«De effecten van deze lening zijn vrijgesteld van successierechten en van iedere latere belasting betrekking hebbend op het vermogen of het bezit.»

B. Compléter cet article par un alinéa nouveau, rédigé comme suit:

«Les titres de cet emprunt sont exemptés de droits de succession et de tout autre impôt sur le capital ou les avoirs.»

C. Aan dit artikel een nieuw lid toe te voegen, luidende:

«Voor de kapitalen aangewend voor de inschrijving op deze lening wordt afgezien van de toepassing van artikel 247 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.»

C. Compléter cet article par un alinéa nouveau, rédigé comme suit:

«Pour les capitaux affectés à la souscription de cet emprunt, il est renoncé à l'application de l'article 247 du Code des impôts sur les revenus.»

Worden deze amendementen gesteund? (Meer dan twee leden staan op.)

Daar de amendementen reglementair worden gesteund, maken zij deel uit van de behandeling.

Het woord is aan de heer Waltniel.

De heer Waltniel. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de drie amendementen die ik heb ingediend bij artikel 1, streven hetzelfde doel na, namelijk het algemeen fiscaal klimaat rond deze lening aantrekkelijker te maken zodat enerzijds de interessen lager kunnen worden gesteld en anderzijds het succes van deze lening wordt verzekerd. Ik legde dit reeds uit in mijn algemeen betoog.

Het eerste amendement heeft betrekking op de afschaffing van het tweede lid van artikel 1, waarin uitdrukkelijk is bepaald dat een roerende voorheffing behouden blijft. Het tweede amendement beoogt deze lening vrij te stellen van successierechten en van iedere latere belasting op het vermogen of het bezit. Het derde amendement heeft betrekking op het niet-toepassen van artikel 247 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen voor kapitalen die worden aangewend voor het inschrijven op deze lening.

Ik wil even blijven stilstaan bij het eerste amendement. Door het behoud van de roerende voorheffing wordt er in feite een belasting ingevoerd. Dit is enerzijds strijdig met het opschrift van het wetsontwerp dat spreekt over belastingvrijstelling en anderzijds met de aard zelf van de voorheffing. Deze voorheffing wordt namelijk tot de graad van belasting verheven. Wij menen dat het behoud van de roerende voorheffing voor een bijzondere lening het succes ervan in het gedrang kan brengen. Dit werd meermaals beklemtoond door politici en door specialisten en andere vooraanstaanden uit de financiële wereld.

Ik heb in mijn dossier een mededeling van de gewezen minister van Financiën, de heer Eyskens. Op 12 maart jongstleden bevestigde hij dat de regering voorgesteld heeft de mogelijkheid te scheppen nog in 1981 een crisislening uit te geven die zou zijn vrijgesteld van de roerende voorheffing. In de gedachtengang van de heer Eyskens zou deze voorheffing bij een crisislening wegvallen en zouden de verworven vrijstellingen blijvend zijn. Verder lezen wij in deze mededeling: «Het kabinet van Financiën onderstreept dat een van de voorwaarden om er een succes van te maken de duurzame vrijstelling van de voorheffing moet zijn.» Ik heb een gelijklopende verklaring van de heer Vanden Boeynants, waarin, collega's van de rsc, verwezen wordt naar de derde resolutie van het congres van Floreffe. Tenslotte heb ik een uittreksel uit *La Libre Belgique* van 14 april jongstleden — tekst tot stand gekomen ingevolge *un vent favorable*, want het wetsontwerp dateert van 30 april — waarin letterlijk dezelfde tekst gedrukt is als die welke wij nu onder ogen krijgen met uitzondering echter van het tweede lid.

Wij mogen dus veronderstellen dat die tweede alinea niet was opgenomen in de oorspronkelijke tekst van de heer Eyskens, maar slechts werd ingevoegd na de politieke *marchandage* die in verband met dit wetsontwerp plaatsvond.

Mijnheer de minister, ik meen dat u in de grond onze opmerkingen deelt. Op bladzijde 6 van het verslag lees ik immers: «De minister begrijpt de meeste bezwaren tegen het behoud van de voorheffing, maar wijst erop dat politieke factoren dit noodzakelijk maken.»

Het uitgeven van een bijzondere lening mag in de huidige financieel-economische context geen gelegenheid zijn om linkse of rechtse politieke opties door te drukken. Wij moeten, ongeacht de ideologische strekking waartoe wij behoren, alles in het werk stellen om een gunstig klimaat te scheppen voor het verzekeren van het succes van deze voor de financiën en de economie zo noodzakelijke lening, waarvan de opbrengst door de heer Gijs op 150 miljard wordt geraamd, wat in de gegeven omstandigheden wel betwistbaar is.

Collega's van andere fracties, ook van de meerderheid, onder meer van de PSC, hebben in de commissie voor de Financiën deze stellingname verdedigd. Ik hoop dat het merendeel van de aanwezigen het logische en het verantwoorde van deze amendementen zal inzien. (Applaus op de liberale banken en op de banken van de Volksunie.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de heer Waltniel heeft zijn amendementen op eigen verantwoordelijkheid opgesteld en ingediend. Wij werden bij het redigeren van deze tekst niet betrokken. Bij nader en grondig onderzoek zijn wij echter de mening toegedaan dat wij deze amendementen moeten steunen. De Volksunie zal dan ook in die zin haar stem uitbrengen.

Sta mij toe, mijnheer de Voorzitter, even uit te weiden over het eerste amendement dat in de schrapping voorziet van het gedeelte van het artikel dat betrekking heeft op de heffing van 20 pct. Op de juiste terminologie en de betekenis kom ik later terug.

Zelfs de collega's van de meerderheid die menen dat de voorheffing behouden moet blijven zouden, al was het maar om esthetische redenen, eventueel wettelijke redenen, bezwaren moeten hebben tegen de aanwezigheid van die tekst. Mijnheer de minister van Financiën, om die 20 pct. te heffen, hebt u absoluut geen speciale tekst in dit ontwerp nodig. U kunt doorgewoond de bestaande wetgeving toepassen. Ik begrijp niet goed waarom u het nodig geacht heeft uitdrukkelijk deze bepaling in te lassen. Ingevolge de bestaande wetgeving was dit toch vanzelfsprekend.

Vervolgens, wil ik even stilstaan bij de voorheffing zelf. Slechts de oudsten onder ons zullen zich de oorsprong ervan nog herinneren en de polemiek die gevoerd werd ter gelegenheid van de invoering van de voorheffing van 20 pct., een nalatenschap van de heer Dequae die zich thans in een positie bevindt die hem er misschien zou kunnen toe bewegen heel de zaak volgens andere normen te beoordelen dan die welke hij toepaste in de periode dat hij minister van Financiën was.

Men kan gemakkelijk zeggen dat de vraag tot schrapping van de voorheffing van 20 pct. demagogie is, die ingegeven wordt door de belangen van de bezittende klasse. Mijnheer de minister van Financiën, ik geloof niet dat dit een juiste redenering is. Wij zijn het enige EEG-land dat de voorheffing van 20 pct. toepast. Ik begrijp zeer goed dat wij ons door een jarenlange toepassing van dat systeem, thans in een situatie bevinden die het ons uitermate moeilijk maakt om ons nog in één of andere zin te bewegen. Ik waarschuw u, mijnheer de minister en collega's van de meerderheid, u bent van dit probleem niet bevrijd wanneer u niet vandaag ingaat op de amendementen ingediend door de heer Waltniel. Ik kan mij in deze tijd van internationale doorstroming van de kapitaalmarkten niet indenken dat België met zijn ligging en met zijn talrijke financiële banden zal langer een vorm van fiscale voorheffing kan veroorloven waarmee het zich isolect van de hele westerse kapitaalmarkt.

In feite is die voorheffing geen belasting. Zoals enkelen in deze Senaat heb ik destijds het debat over die 20 pct. meegemaakt. Men had eigenlijk een belastingrediet op het oog. In sommige gevallen — en ik ken zulke gevallen van bescheiden spaarders — bedraagt de voorheffing van 20 pct. meer dan de belasting die in werkelijkheid te betalen is door de bezitters van die aandelen op basis van de samenstelling van hun bescheiden vermogen.

Dat is een reden te meer opdat mijn fractie samen met de PVV een amendement zal steunen waarvan ik het lot niet ken, maar wel vermoed. Het biedt mij de gelegenheid om te wijzen op het probleem van de voorheffing: of men dat nu graag heeft of niet, een probleem dat deze of de toekomstige regeringen steeds op hun weg zullen ontmoeten.

In verband met de andere amendementen wil ik iets zeggen over de nogal gemakkelijke opwerping dat men door een vorm van fiscale amnestie degenen begunstigt die door belastingontduiking kennelijk hun maatschappelijke plichten niet hebben vervuld.

Geachte collega's, en ik richt mij vooral tot de socialisten, het is verkeerd te denken dat alleen in uw fractie radicale tegenstanders zijn van fiscale ontduiking. Fiscale ontduiking is de meest onsociale houding die men kan aannemen, en wie ze verdedigt gaat in tegen de belangen van alle klassen van de bevolking, niet in het minst van de zakenlieden. Er is niets dat de concurrentie zo vervalst als de fiscale ontduiking.

De heer Wyninckx. — Ik hoor u dat graag zeggen. Nu zijn wij al met twee tegen fiscale ontduiking.

De heer de Bruyne. — Sedert Adam Smith, mijnheer de minister van Financiën, bestaan er een aantal economische en psychologische axioma's die men niet uit de weg kan gaan.

Wanneer de fiscaliteit een druk uitoefent die het materiële en psychologische draagvermogen te boven gaat, zal men geconfronteerd worden met belastingontduiking. Ik wens u in de bestrijding daarvan veel geluk, maar u zult nooit tot de kern van de zaak komen wanneer deze en de volgende regering blijven weigeren de zaken te zien zoals ze in België bestaan. Overigens beeld ik mij niet in dat u de amendementen van de heer Waltniel zult aannemen, want dat is politiek bijna ondenkbaar.

Collega's aan de linkerzijde, interpreteer dit niet als een soort open of verdoken pleidooi voor belastingontduiking. Dat zou onrechtvaardig zijn tegenover de overgrote meerderheid van de collega's in de Senaat. Maar wieg uzelf ook niet in slaap met de illusie dat u, hoe de toekomstige regeringen ook mogen zijn samengesteld, van dit probleem van de belastingontduiking, met eventueel de wenselijkheid van fiscale amnestie, bevrijd bent. U zult het in de toekomst zeker nog op uw weg ontmoeten. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op de liberale banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Vandeputte.

De heer Vandeputte, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik ben verplicht de Senaat te vragen de drie amendementen van de heer Waltniel, die gesteund worden door de heer de Bruyne, niet goed te keuren.

Het eerste amendement heeft betrekking op de roerende voorheffing. De regering is de mening toegedaan dat voor de aanstaande lening de roerende voorheffing van toepassing moet blijven en dat aan de intekenaars die fiscale last moet worden opgelegd.

Hoewel de tekst verder vrij ruim is over de mogelijkheid van ontlasting heeft men gemeend toch uitdrukkelijk te moeten beklemtonen dat de roerende voorheffing wel moet worden toegepast.

De tekst van het tweede amendement lijkt mij volkomen nutteloos. Hij luidt: «De effecten van deze lening zijn vrijgesteld van successierechten en van iedere latere belasting betrekking hebbende op het vermogen of op het bezit.» De tekst van het wetsontwerp is ruim genoeg en impliceert wat in dit amendement staat.

Ik verzoek de Senaat ook het derde amendement te willen verwerpen omdat de maatregel die daarin wordt voorgesteld ook kan worden getroffen zonder dat de wetgever dit moet vaststellen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Wij moeten nu stemmen over de amendementen ingediend door de heer Waltniel. Wij stemmen eerst over amendement A. Aangezien dit amendement ertoe strekt de tweede paragraaf van artikel 1 te doen vervallen, breng ik deze paragraaf in stemming.

L'amendement tendant à la suppression du deuxième alinéa, je mets cet alinéa aux voix.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

115 membres sont présents.

115 leden zijn aanwezig.

91 votent oui.

91 stemmen ja.

24 votent non.

24 stemmen neen.

En conséquence, l'alinéa est adopté.

Derhalve is de paragraaf aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, André, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. le comte du Monceau de Bergendal, Egemeers, Férier, Flagthier, Geens, Gerits, Gijss, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gramme, Guillaume (François), Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kuylen, Lagae, Lallemand, Lecoq, Lindemans, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Wambeke, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Descamps, Désir, Février, Henrion, Kenens, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Neuray, Nutkewitz, Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten, Vandezande, Waltniel et J. Wathelet.

De Voorzitter. — De stemming die de Senaat zoëven heeft uitgebracht, impliceert de verwerping van het amendement van de heer Waltniel.

Le vote que le Sénat vient d'émettre, implique le rejet de l'amendement de M. Waltniel.

Nous passons au vote sur l'amendement B de M. Waltniel.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement B van de heer Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

116 membres sont présents.

116 leden zijn aanwezig.

95 votent non.

95 stemmen neen.

21 votent oui.

21 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieu, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Gramme, Guillaume (François), Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kuylen, Lagae, Lallemand, Lecoq, Lindemans, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Descamps, Février, Henrion, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Nutkewitz, Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten, Vandezande, Waltniel et J. Wathelet.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement C de M. Waltniel.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement C van de heer Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

117 membres sont présents.

117 leden zijn aanwezig.

96 votent non.

96 stemmen neen.

21 votent oui.

21 stemmen ja.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Busieu, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gramme, Guillaume (François), Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kuylen, Lagae, Lallemand, Lecoq, Lepaffe, Lindemans, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain,

Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Descamps, Février, Henrion, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Nutkewitz, Pede, Van den Broeck, Vanderpoorten, Vandezande, Waltniel et J. Wathelet.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 1 in stemming.

Je mets l'article 1er aux voix.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De hoofdsom en de inkomsten van de in artikel 1 bedoelde lening worden insgelijks vrijgesteld van iedere belasting die ingevolge een nieuwe wetgeving of een wijziging van de bestaande wetgeving zou worden ingevoerd na de uitgifte van deze lening.

Art. 2. Le principal et les revenus de l'emprunt visé à l'article 1er sont également exonérés de tout impôt qui pourrait être instauré par une législation nouvelle ou par une modification de la législation existante, après l'émission de cet emprunt.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. De Koning kan bij in Ministerraad overlegd besluit, binnen de perken en onder de voorwaarden die Hij vaststelt, bepalen dat de effecten van de in artikel 1 bedoelde lening kunnen worden aangewend tot betaling van successierechten of het recht van overgang bij overlijden.

Art. 3. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, dans les limites et aux conditions qu'il fixe, déterminer que les titres de l'emprunt visé à l'article 1er peuvent être affectés au paiement des droits de succession ou de mutation par décès.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Deze wet treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 4. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen dadelijk over het geheel van het ontwerp van wet.

Nous allons procéder immédiatement au vote de l'ensemble du projet de loi.

La parole est à M. Lepaffe pour une justification de vote.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, nous avons suivi avec intérêt l'ensemble de ce débat. Vous connaissez la position que nous adoptons par rapport au budget des Finances. Nous devons dire qu'une fois de plus ce projet, qui en est séparé, est très loin de nous avoir convaincus. Il ne fait que confirmer la situation désastreuse dans laquelle nous nous trouvons, qui est due, selon nous, à ceux qui se sont succédé aux Finances ces dernières années, et il n'apporte rien d'autre que la démonstration d'une totale incohérence. Rien n'est proposé de ce qui devrait être fait si l'on veut être logique, et les mesures envisagées sont insuffisantes pour lutter efficacement contre le déficit du Trésor public.

De plus, on nous demande un blanc-seing puisqu'on ne précise aucune des modalités, aucune des conditions de l'emprunt. Le raisonnement du ministre des Finances sur ce point nous a paru tenir du sophisme. Il était possible de soumettre au Parlement des modalités claires et précises permettant à chacun de statuer en connaissance de cause. Or, il nous est demandé de voter « dans le noir » un projet qui, pour ce que nous en connaissons, ne nous paraît ni logique ni cohérent et qui n'aura pas les effets qu'on aurait pu en attendre pour notre économie et plus particulièrement pour nos régions et nos communautés. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur les bancs libéraux.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

116 membres sont présents.

116 leden zijn aanwezig.

90 votent oui.

90 stemmen ja.

22 votent non.

22 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, André, Basecq, Belot, Bogaerts, Bruart, Busiau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, de Seranno, de Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. le comte de Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gramme, Guillaume (François), Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kuylen, Lagae, Lallemand, Lecoq, Lindemans, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mesotten, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Wambeke, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Bascour, Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Cuvelier, Daems, de Bruyne, Descamps, Désir, de Wasseige, Février, Kenens, Lahaye, Lepaffe, Maes, Neuray, Nutkewitz, Pede, Renard, Van den Broeck, Vanderpoorten, Vandezande et Waltniel.

Se sont abstenus ;

Hebben zich onthouden :

MM. Henrion, Lagneau, Mme Mayence-Goossens et M. J. Wathelet.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

M. Lagneau. — Monsieur le Président, le groupe PRL approuve le principe de l'emprunt spécial. Toutefois, les questions importantes posées par notre collègue Henrion au ministre des Finances n'ayant pas reçu de réponse, nous devons nous abstenir lors du vote final.

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel u voor hier onze werkzaamheden voor vandaag te schorsen. (Instemming.)

Morgen, te 14 uur, vatten wij de behandeling aan van de begroting van Binnenlandse Zaken.

Nous entamerons demain à 14 heures l'examen du budget de l'Intérieur.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demands — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellations suivantes :

1° De M. Dalem au ministre des Travaux publics et des Réformes institutionnelles sur « la faillite de la société TRT » ;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen :

1° Van de heer Dalem tot de minister van Openbare Werken en Institutionele Hervormingen over « het faillissement van de vennootschap TRT » ;

2° De M. Houben au ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur « la situation financière pénible de l'assurance-maladie obligatoire et les difficultés que les mutualités éprouvent dans leurs relations avec des institutions et des prestataires de soins qui appliquent le système du tiers payant ».

2° Van de heer Houben tot de minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over « de benarde financiële situatie van de verplichte ziekteverzekering en de moeilijkheden die de ziekenfondsen ondervinden met de instellingen en de zorgverstrekkers die het stelsel van de derde betalende toepassen ».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van die interpellaties zal later worden bepaald.

ONTWERP VAN WET — PROJET DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De regering heeft ingediend een ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1980.

Le gouvernement a déposé un projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1980.

Dit ontwerp van wet wordt verwezen naar de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap.

Ce projet de loi est renvoyé à la commission de l'Enseignement et de la Science.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées :

1° Par M. Van Herreweghe, modifiant les articles 1er, 4, 6, 23, 26, 65 et 77 de la loi électorale communale coordonnée par l'arrêté royal du 4 août 1932 ;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend :

1° Door de heer Van Herreweghe, tot wijziging van de artikelen 1, 4, 6, 23, 26, 65 en 77 van de gemeentekieswet gecoördineerd bij koninklijk besluit van 4 augustus 1932 ;

2° Par M. Verbist, relative à l'Ordre des Médecins.

2° Door de heer Verbist, betreffende de Orde der Geneesheren.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées. Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over hun inoverwegingneming worden beslist.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 17 h 05 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 17 u. 05 m.)

1400